

Jrk nr	Ettepaneku esitaja			Ettepaneku sisu / lühikokkuvõte	Omavalitsuse seisukoht
3	Maaluministeerium	14.01.2022	7-1/46-4	Analüüsinud eskiislahenduse jaotises 6.3.4 „Väärtuslik põllumajandusmaa“ toodud väärtusliku põllumajandusmaa kaitse- ja kasutustingimuste põhimõtteid, oleme seisukohal, et need on tõhusad ja kooskõlas seaduse eelnõus kavandatud ning Maaluministeerium on kiidab sellise perspektiiviga üldplaneeringu koostamise heaks. Selleks, et tagada õigeimad lahendused väärtusliku põllumajandusmaa ruumiliste määramisel, soovime kaasata üldplaneeringu koostamise ka Põllumajandusuurigute Keskus.	Arvestame esitatud ettepanekuga ja kaasame Põllumajandusuurigute Keskuse üldplaneeringu põhilahenduse koostamise protsessi.
4	Maa-amet	24.01.2022	7-1/48-7	1.Joonise Maakasutusplaan ja kaardirakenduse järgi jäävad maardlad hajaasustatud aladele. Seletuskirja peatüki 3 KUUSALU VALLA RUUMILISE ARENGU PÕHIMÕTTED alapeatükis Ettevõtlus on kirjeldatud (tsiteerin): „Hajaasustuses ei arendata tootmisalasad kõrge loodusväärtusega aladel. Ettevõtluse arendamisel hajaasustuses jälgitakse, et piirkonnas säilib kõrge kvaliteediga elukeskkond“. Kuna tootmisena võib käsitleda ka maavarade kaevandamist, palume lisada seletuskirja selgitus, et aladel, kuhu on antud maavara kaevandamise keskkonnaluba, on maavarade kaevandamine lubatud. Alternatiivina palume maavarale juurdepääsu tagamiseks lisada seletuskirja märkus, et tootmisalade hulka ei kuulu alad, kuhu on antud või taotletakse maavara kaevandamise keskkonnaluba. Loodusväärtuste esinevat mõju hinnatakse kaevandamise keskkonnaloo menetluse raames ja vajadusel rakendatakse leevendavaid meetmeid.	Lisame antud täpsustuse ruumilise arengu põhimõtetele.
4		25.01.2022	7-1/48-7	2. 2. Seletuskirja peatükis 5.6 Tootmise maa-ala on üldiste kasutamise- ja ehitustingimuste all märgitud (tsiteerin): „Negatiivset mõju omava (nt õhusaaste, müra, kiirgus, vibratsioon, ebameeldiv lõhn, liiklussageduse kasv) tootmisega maad planeerida elamu- ja puhkealadest piisavasse kaugusesse, et tagada tundiliku maakasutusega puhervöönd“ ja „Tundilike aladega piirnemisel on tootmismaa arendaja kohustus häiringute leevendamiseks kaitsehaljastuse rajamine tundiliku ala ning tootmismaa vahele. Ülenormatiivse müra leevendamiseks peab kaitsehaljastus olema vähemalt 50 m lai. Soovitatav on kasutada segapuistut (okas-ja lehtpuud). Kaitsehaljastus kavandatakse häiringu tekitaja s.o tootmisettevõtte maa-alale“. Selgitame, et negatiivset mõju omavaks tootmiseks võib loetelu järgi pidada ka kaevandamist. Märgime, et tootmismaa võib olla suur ja lai, kus konkreetne allikas, mis negatiivset mõju tundilikele aladele põhjustab, võib asuda juba piisaval kaugusel (õigusaktide kohaseid normväärtusi häiring ei ületa), millisel juhul kaitsehaljastuse või muu leevendusmeetme rajamine ei ole vajalik. Märgime, et häiringute leevendamiseks on erinevaid meetodeid, mitte ainult kaitsehaljastuse rajamine. Palume võimaldada erinevate meetmete kaalumist ja seletuskirjas täpsustada, et tootmistevõtte piirnemisel tundilike aladega tuleb selgitada välja võimaliku keskkonnamõju esinemine ja ulatus (vastavalt vajadusele keskkonnamõju hindamise läbiviimise; müra, tolm ja vibratsiooni mõõtmine või modelleerimine, hüdrogeoloogilised uuringud jne) ning rakendada asjakohased meetmed kaasnevate keskkonnamõjude vältimiseks või leevendamiseks. Kui leevendavaks meetmeks on kõige sobilikum kaitsehaljastuse rajamine, siis täpsustada, millistele kriteeriumitele see peab vastama, et häiring õigusaktide kohaseid normväärtusi ei ületa. Puhervööndi täpne ulatus peaks selguma hinnangu alusel. Alternatiivina on võimalik lisada seletuskirja selgitus, et peatükis 5.6 toodud tingimused ei kehti aladel, kuhu on MaaPS alusel antud või taotletakse kaevandamiseks keskkonnaluba. Seletuskirja peatükis 5.14 Mäetööstuse maa-ala on üldiste kasutus- ja ehitustingimuste all märgitud (tsiteerin): „Vastavalt tegevusele võib olla vajalik leevendada mõjusid kaitsevali või haljastuse rajamise/säilitamisega“. Maa-amet nõustub peatükis 5.14 Mäetööstuse maa-ala kirjeldatuga.	Ptk 5.6 Tootmise maa-ala tingimused ei kehti kaevandamistevõttega. Kaevandamistevõtte reguleerib ptk 5.14 Mäetööstuse maa-ala ja ptk 6.3.3. Maavarad, kaevandamissoovi korral tuleb lähtuda mõlema ptk tingimustest. Lisame ptk 5.14 juurde tingimuse, et Mäetööstuse maa-ala piirnemisel tundilike aladega tuleb selgitada välja võimaliku keskkonnamõju esinemine ja ulatus (vastavalt vajadusele keskkonnamõju hindamise läbiviimise; müra, tolm ja vibratsiooni mõõtmine või modelleerimine, hüdrogeoloogilised uuringud jne) ning rakendada asjakohased meetmed kaasnevate keskkonnamõjude vältimiseks või leevendamiseks.
4		25.01.2022	7-1/48-7	Joonise Maakasutusplaan ja kaardirakenduse järgi on Kuusalu liivamaardlaga (registrikaart nr 69) kattuvale katastriüksusele Kolga metskond 44 (tunnus 35203:004:0124) märgitud roheala (H). Seletuskirja peatükis 5.10 Roheala on kirjeldatud (tsiteerin): „Peamiselt puhkamisele ja virgustuse suunatud loodusliku pargi, parkmetsa või muu rohealaga maa-ala, kuhu on lubatud väiksemahuliste puhkeotstarbeliste ehitiste püstistamine (nt paviljon, varjualune, mänguväljak)“. Samas peatükis on üldiste kasutus- ja ehitustingimuste all märgitud (tsiteerin): „Lubatud on piirkonda teenindavate rajatiste (teede, jalgratta- ja jalgteede, tehnovõrkude, puhkerajatiste vms) kavandamine“. Selgitame ja palume seletuskirjas märkida, et maardlatega kattuvatel aladel on ehitusseadustiku mõistes püsiva iseloomuga hoonete ja rajatiste ehitamine võimalik vaid peale maavara ammendumist, kui ei ole saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastust või luba. Üldplaneeringuga vastavat luba ei ole antud.	Planeeringu seletuskirja lisatakse ptk 6.3.3. Maavarad järgmine täiendus: Maardlatega kattuvatel aladel on ehitusseadustiku mõistes püsiva iseloomuga hoonete ja rajatiste ehitamine võimalik vaid peale maavara ammendumist, kui ei ole saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastust või luba.
4		25.01.2022	7-1/48-7	4. Joonise Maakasutusplaan ja kaardirakenduse kohaselt jäävad maardlad põllu- ja metsa maa-alale (MP/MM). Seletuskirja peatükis 5.15 Põllu ja metsa maa-ala on kirjeldatud (tsiteerin): „Põllu maa-ala on põllumajanduslikuks tootmiseks kavandatud ning metsa maa-ala metsaga kaetud maa või metsamajandusliku potentsiaaliga maa-ala. Mõlemal maa-alal võivad asuda väikeelamud, ühiskondlikud hooned, äri- ja tootmishooned, tehnorajatised jm otstarbed“. Samas peatükis on üldiste kasutus- ja ehitustingimuste all märgitud (tsiteerin): „Põllu- ja metsamaale võib hajasustusega alal rajada ühepereelamuid (koos abihoonetega), puhkerajatisi, ühiskondlikke hooned vms hooned ja rajatisi, lähtudes soovitud juhtotsotstarbe kohta toodud tingimusi. Juurdepääsud tagada avalikult kasutatavalt teelt notariaalse kokkuleppe alusel“ ja „Soodustamiseks ettevõtetel võib hajasustuses põllumajanduse ja metsamajanduse maa-alale rajada äri- ja tootmisettevõtteid ning muu otstarbe hooned ja rajatisi juhul, kui need järgivad peatükis 3 toodud laiemaid põhimõtteid ning soovitud juhtotsotstarbele vastavaid tingimusi (ptk 5.5, 5.6 ja 5.7)“. Selgitame ja palume seletuskirjas märkida, et maardlatega kattuvatel aladel on ehitusseadustiku mõistes püsiva iseloomuga hoonete ja rajatiste ehitamine võimalik vaid peale maavara ammendumist, kui ei ole saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastust või luba. Üldplaneeringuga vastavat luba ei ole antud.	Planeeringu seletuskirja lisatakse ptk 6.3.3. Maavarad järgmine täiendus: Maardlatega kattuvatel aladel on ehitusseadustiku mõistes püsiva iseloomuga hoonete ja rajatiste ehitamine võimalik vaid peale maavara ammendumist, kui ei ole saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastust või luba.
4		25.01.2022	7-1/48-7	5.Joonise Maakasutusplaan ja kaardirakenduse kohaselt jäävad maardlad väärtuslikule loodus- ja puhkemaastikule ning väärtuslikule algupärasele ajastumaastikule. Seletuskirja peatükis 6.2.1 Väärtuslikud maastikud on väärtuslike maastike kasutus- ja ehitustingimuste all märgitud (tsiteerin): „Säilitada väärtuslike maastike arhitektuuriline ja maastikuline miljöö. Väärtuslikel maastikel ehitamise peamiseks põhimõtteks on ajaloolise asustusstruktuuri hoidmine ja võimalusel taastamine vastavalt külatüübile, samuti ajaloolise ehitusjoone, üuede ja hoonete omavahelise paigutuse järgimine vastavalt maastiku ajaloolisele üldilmele“. Selgitame, et aladel, kuhu on MaaPS alusel antud kaevandamiseks keskkonnaluba ei ole maastikulise miljöö säilitamine võimalik, kuna maavara kaevandamise alustamiseks tuleb maavarale jääv taimestik eemaldada ning pinnas koorida, mis paratamatult muudab maastiku ilmet. Tagamaks maavarale juurdepääsu palume seletuskirja lisada, et maastikulise miljöö säilitamise kohustus ei kehti aladel, kuhu on MaaPS alusel antud või taotletakse kaevandamiseks keskkonnaluba.	Selgitame, et tsiteeritud tingimus on ehitamise keskne. Kaevandamistevõtte korral võib olla tegemist ajutiste ehitistega, mida antud punkt ei suuna. Jääme seega antud sõnastuse juurde. Juhime tähelepanu, et ptk 6.3.3. Maavarad on toodud ka tingimus: 1.Maardlate kasutuselevõtul vältida võimalusel alasid, mis asuvad väärtuslikel põllumajandusmaadel, väärtuslikel maastikel ja rohelises võrgustikus. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb kaaluda eelnevalt kaasnevaid mõjusid väärtuslikele maastikukomponentidele. Planeering seega arvestab võimalusega, et väärtuslikele maastikele võivad tulla karjäärid ning teatud osas võib maastikuline miljöö muutuda.
4		25.01.2022	7-1/48-7	6. Joonise Maakasutusplaan ja kaardirakenduse järgi asub maardlatel kaunis ajalooline tee. Seletuskirja peatükis 6.2.1 Väärtuslikud maastikud on kaunite vaadete ja ilusate teelõikude kasutamise- ja ehitamistingimuste all märgitud (tsiteerin): „Rajada ilusatele vaatekohtadele peatus- ja puhkekohtad. Puhkekohtade puhul tagada elementaarsed taristud (tualetid, 4 prügimajandus, pingid, parkimiskohad jne)“. Selgitame ja palume seletuskirjas märkida, et maardlatega kattuvatel aladel on ehitusseadustiku mõistes püsiva iseloomuga hoonete ja rajatiste ehitamine võimalik vaid peale maavara ammendumist, kui ei ole saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastust või luba. Üldplaneeringuga vastavat luba ei ole antud.	Planeeringu seletuskirja lisatakse ptk 6.3.3. Maavarad järgmine täiendus: Maardlatega kattuvatel aladel on ehitusseadustiku mõistes püsiva iseloomuga hoonete ja rajatiste ehitamine võimalik vaid peale maavara ammendumist, kui ei ole saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastust või luba.

Jrk nr	Ettepaneku esitaja			Ettepaneku sisu / lühikokkuvõte	Omaavalitsuse seisukoht
4		25.01.2022	7-1/48-7	7. Joonise Maakasutusplaan ja kaardirakenduse järgi asuvad rohelise võrgustiku tugialad ja koridorid maardlatel. Seletuskirja peatükis 6.3.2 Roheline võrgustik on rohelise võrgustiku kasutamistingimuste all märgitud (tsiteerin): „Rohelise võrgustiku aladele ei kavandata uusi tiheasustusega või kompakte hoonestusega alasid. Seni hoonestamata aladel on lubatud üksikute elamute ehitamine hajaasustuse põhimõttel, kus õuealade või tootmiskomplekside omavaheline kaugus on tugialas vähemalt 200 m. Hajaasustuse põhimõttel üksikute elamute kavandamisel rohevõrgustiku koridoris peab säilima vähemalt rohevõrgustiku koridor vähemalt 200 m laiusena” ja „Rohelise võrgustiku aladele on muu otstarbega ehitiste/rajatiste kavandamine erandjuhul lubatud, kui sellega säilib rohelise võrgustiku terviklikkus ja toimimine”. Selgitame ja palume seletuskirjas märkida, et maardlatega kattuvatel aladel on ehitusseadustiku mõistes püsiva iseloomuga hoonete ja rajatiste ehitamine võimalik vaid peale maavara ammendumist, kui ei ole saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastust või luba. Üldplaneeringuga vastavat luba ei ole antud.	Planeeringu seletuskirja lisatakse ptk 6.3.3. Maavarad järgmine täiendus: Maardlatega kattuvatel aladel on ehitusseadustiku mõistes püsiva iseloomuga hoonete ja rajatiste ehitamine võimalik vaid peale maavara ammendumist, kui ei ole saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastust või luba.
4		25.01.2022	7-1/48-7	8. Seletuskirja peatükis 6.3.3 Maavarad on kirjeldatud (tsiteerin): „Vallas on avatud karjäärid peamiselt liiva kaevandamiseks (9 karjääri), kruusa kaevandatakse ühes ja lubjakivi samuti ühes karjääris. Turbatootmine toimub Kodasoo turbatootmisalal. Ruumiliselt paiknevad mäeeraldised valdavalt Tallinn–Narva põhimaanteest lõuna pool, mis on hõredamalt asustatud. Erandiks on Rummu rabas asuv Kodasoo turbatootmisala”. Täpsustame, et liivakarjääre on Kuusalu valla territooriumil kokku 8 ning lisaks Kodasoo turbatootmisalale jääb Tallinn–Narva põhimaanteest põhja poole ka Valkla lubjakivikarjäär (loa nr HARM-131; loa omaja Põhjakiivi OÜ). Palume seletuskirja täpsustada.	Täpsustame seletuskirja.
4		25.01.2022	7-1/48-7	9. Seletuskirja peatükis 6.3.3 Maavarad on maardlate kasutamise üldiste põhimõtete all kirjeldatud (tsiteerin): „Uute karjääride avamisel eelistada alasid elamu- ja puhkealadest ning valla olulisemates turismi- ja puhkepiirkondadest eemal” ning „Juba avatud karjäärides kaevandatava maavara täieliku ammendumiseni ja maa-ala korrastamiseni ei ole uute karjääride avamine ja maardlate kasutusse võtmine lubatud” ja „Maardlate kasutuselevõtul tuleb kavandada maardlatele ligipääsuteed, mis vastavad maardla kasutamisega kaasnevale liikluskooormusele. Vajadusel tuleb kavandada olemasolevate teede kandevoime tugevdamine ja muuta teed toimuvabaks. Teede tugevdamine on huvitatud osapoolle kohustus” ja „Turba kaevandamiseks tuleb eelistada juba kuivendusest rikutud alasid”. Palume seletuskirjas kirjeldada, et turba kaevandamiseks on lubatud kaevandamisuba taotleda üksnes kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade nimekirja või kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud alal või maardlal. Asustatud aladest eemal on võimalik kaevandada vaid juhul, kui maavara seal asub. Lisaks on ebaselge, kui kaugel on „eemal”. Maa-amet nõustub täiendusega, et võimalusel vältitakse maavara kaevandamist asustatud alade vahetus läheduses. Tagamaks, et maavarale juurdepääsu osas olemasolev olukord ei halvene ja majandustegevuse ressursiga kaetus ei katkeks, palume üldplaneeringu seletuskirjas mitte kirjeldada uute karjääride avamise ja maardlate kasutusele võtu lausalist keeldu kuni avatud karjäärides oleva varu täieliku ammendumiseni. Soovitame vajadusel üldplaneeringu seletuskirjas toodud keelu sõnastada soovitusena. Selgitame, et Maa-amet nõustub seletuskirja täiendamisega selliselt, et seni kuni lubadega kaevandamiseks antud maavaravaru peetakse piisavaks (maavaravaru jätkub eeldatavalt vähemalt 10 aastaks ehk varustuskindlus on tagatud), ei ole uute karjääride avamine ja maardlate kasutusse võtmine soovitatav. Selgitame ka, et Keskkonnaamet ei käsitle kaevandamislubade andmise ja muutmise menetluses väljaspool mäeeraldist ja mäeeraldise teenindusmaad asuvate teede kandevoimet, liikluskooormust, avalikel teedel transpordiga kaasnevaid keskkonnanähäringuid. Transpordiga kaasneva avalike teede kandevoime tõstmise ning keskkonnanähäringute vähendamise meetmeid ei lisata maavara kaevandamise keskkonnaloa kõrvaltingimustesse. Teede valdajad (riik, KOV) peavad arvestama teede remondil karjääridest materjali veol kaasneva liikluskooormusega ning vajadusel sõlmima kaevandajaga eraldi kokkulepped teede kasutamise kohta. Seejuures tuleb kõiki raskevedudega seotud liiklejaid käsitleda võrdselt. Palume seletuskirja lähtuvalt eeltoodust täpsustada.	Lisame selgituse turba kaevandamise võimalikkuse kohta. Täpsustame sõnastust asustatud alade lähialas kaevandamise osas. Sõnastame kaevandamise ajastamise tingimuse ümber järgmiselt: geoloogilise uuringu loa ja kaevandamisloa väljastamisel tuleb arvestada piirkonna maavara varustuskindlusega. Seni kuni lubadega kaevandamiseks antud maavaravaru peetakse piisavaks (maavaravaru jätkub eeldatavalt vähemalt 10 aastaks ehk varustuskindlus on tagatud), ei ole uute karjääride avamine ja maardlate kasutusse võtmine lubatav. Maardlate kasutusse võtmisel eelistada juba avatud karjääride maksimaalset võimalikku kasutamist, mille kohta on piisavalt vajalikku informatsiooni nii keskkonnaningimuste kui ka kaevandamise tehnoloogiliste võimaluste kohta. Nende karjääride ammendamise eesmärk on ka maksimaalselt edasi lükata uute maardlate kasutuselevõttu;
4		25.01.2022	7-1/48-7	10. Joonise Maakasutusplaan ja kaardirakenduse järgi asuvad maardlad väärtuslikul põllumajandusmaal . Seletuskirja peatükis 6.3.4 Väärtuslik põllumajandusmaa on väärtuslike põllumajandusmaade kasutamise põhimõtete all märgitud (tsiteerin): „Väärtuslikule põllumajandusmaale on võimalik rajada hajaasustuse põhimõttel üks elamuse, põllumajanduslik või ärihoone, ühiskondlik hoone, tehnorajatis või tee, tuuleenergeetika rajatis ja/või olemasolevat laiendada, kuid sel juhul tuleb...”, kuid tingimuste seas ei ole märgitud, et maardlatega kattuvatel aladel on võimalik rajada vaid ehitusseadustiku mõistes ajutise iseloomuga ehitisi kui ei ole MaaPS alusel saadud muu sisuga kooskõlastust või luba. Üldplaneeringuga vastavat luba ei ole antud.	Planeeringu seletuskirja lisatakse ptk 6.3.3. Maavarad järgmine täiendus: Maardlatega kattuvatel aladel on ehitusseadustiku mõistes püsiva iseloomuga hoonete ja rajatiste ehitamine võimalik vaid peale maavara ammendumist, kui ei ole saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastust või luba.
4		25.01.2022	7-1/48-7	11. Joonise Maakasutusplaan ja kaardirakenduse järgi asuvad maardlad puhkemetsaga kattuvatel aladel. Seletuskirja peatükis 6.3.5 Puhke- ja kaitsemetsad on puhke- ja kaitsemetsade kasutamise tingimuste all kirjeldatud (tsiteerin): „Puhkemetsades: 6.1. ei kavandata üle 20 m2 hooned. Vajadusel on võimalik kavandada rajatisi (nt mänguväljak, parkla) või taristut (nt elektriliini vms vajalik trass);”. Selgitame ja palume seletuskirjas märkida, et maardlatega kattuvatel aladel on ehitusseadustiku mõistes püsiva iseloomuga hoonete ja rajatiste ehitamine võimalik vaid peale maavara ammendumist, kui ei ole saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastust või luba. Üldplaneeringuga vastavat luba ei ole antud.	Planeeringu seletuskirja lisatakse ptk 6.3.3. Maavarad järgmine täiendus: Maardlatega kattuvatel aladel on ehitusseadustiku mõistes püsiva iseloomuga hoonete ja rajatiste ehitamine võimalik vaid peale maavara ammendumist, kui ei ole saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastust või luba.

Jrk nr	Ettepaneku esitaja			Ettepaneku sisu / lühikokkuvõte	Omavalitsuse seisukoht
4		25.01.2022	7-1/48-7	<p>12. Joonise Maakasutusplaan ja kaardirakenduse järgi kulgeb üle Kosu kruusamaardla (registrikaart nr 926) ja Kosu kruusakarjääri (loa nr HARM-127; loa omaja Kivikandur OÜ; luba kehtib kuni 3.10.2029) mäeeraldise ning selle teenindusmaa perspektiivne matkarada. Seletuskirja peatüki 6.4.4 Kergliiklusteede alapeatükis Matka-ja terviserajad, puhkekohad on jalg-ja jalgrattateede kavandamise tingimuste all toodud (tsiteerin): „Puhkekohad ja matkarajad tuleb viidastada ja hoida korras“ ja „Puhkekohtadele ja matkaradadele tuleb tagada avalik juurdepääs“ ning „Kohalikud matkarajad ja puhkekohad peavad olema avalikult kasutatavad“. Joonise Maakasutusplaan (kaardirakenduses ei ole avaliku kasutusega teid märgitud) järgi jääb avaliku kasutusega tee ettepanek Kosu kruusakarjääri (loa nr HARM-127; loa omaja Kivikandur OÜ; luba kehtib kuni 3.10.2029) mäeeraldisele ja selle teenindusmaale ning külgne vahetult Huntaugu III liivakarjääri (loa nr HARM-051; loa omaja EMG Karjäärid OÜ; luba kehtib kuni 30.12.2033), Huntaugu V liivakarjääri (loa nr HARM-138; loa omaja EMG Karjäärid OÜ; luba kehtib kuni 01.03.2031), Huntaugu liivakarjääri (loa nr HARM-137; loa omaja AS Kumari; luba kehtib kuni 16.02.2031), Huntaugu I liivakarjääri (loa nr HARM-139; loa omaja AS TREV-2 Grupp; luba kehtib kuni 01.03.2031), Kuusalu liivakarjääri (loa nr HARM-150; loa omaja Osühing Eesti Killustik; luba kehtib kuni 12.06.2033) mäeeraldistega ja nende teenindusmaadega. Palume arvestada, et kehtivate kaevandamislubade mäeeraldiste ja teenindusmaade aladel on kaevandamisloa omajad puudutatud isikud, kelle õiguste ja kohustustega tuleb avaliku tee planeerimisel (ka avaliku teega seotud piirangute laienemisega vahetult teega külgnevatele aladele) arvestada ja saavutada asjakohased kokkulepped. Palume kaevandamislubade omajad kaasata tee avalikuks kasutamiseks määramise protsessi.</p> <p>Selgitame, et matkaradu ja avaliku kasutusega teed ei ole ilma kaevandamisloa omaja nõusolekuta mäeeraldistele ja nende teenindusmaadele lubatud rajada, kuna nende rajamine takistab maavara väljastamist ja on seega vastuolus MaaPS § 14. Kaevandamisel tuleb tagada vastavalt MaaPS § 78 ohutusnõuded, mida nt matkaja puhul ei ole võimalik tagada, kui matkaja satub mäetööde alale või korrastamata maastikule. Tulenevalt MaaPS sätestatud vajadusest tagada juurdepääs maavarale palume matkaradu ja avalikult kasutatavaid teid mäeeraldistele ja nende teenindusmaadele mitte planeerida, kui selleks ei ole saadud loa omajate (Kivikandur OÜ, EMG Karjäärid OÜ, AS Kumari, AS TREV2Grupp, Osühing Eesti Killustik) nõusolekuid. Nõusolekute saamisel palume need esitada Maa-ametile.</p>	Teede paiknemist täpsustatakse.
4		25.01.2022	7-1/48-7	<p>13. Joonise Maakasutusplaan ja kaardirakenduse kohaselt asuvad maardlad hajaasustatud aladel. Seletuskirja peatükis 6.5.8 Taastuvenergeetika on kirjeldatud (tsiteerin): „Hajaasustatud aladel võib püstitada väiketüülikuid oma majapidamise või ettevõtte tarbeks“. Selgitame ja palume seletuskirjas märkida, et maardlatega kattuvat aladel on ehitusseadustiku mõistes püsiva iseloomuga hoonete ja rajatiste ehitamine võimalik vaid peale maavara ammendumist, kui ei ole saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastust või luba. Üldplaneeringuga vastavat luba ei ole antud.</p>	Planeeringu seletuskirja lisatakse ptk 6.3.3. Maavarad järgmine täiendus: Maardlatega kattuvat aladel on ehitusseadustiku mõistes püsiva iseloomuga hoonete ja rajatiste ehitamine võimalik vaid peale maavara ammendumist, kui ei ole saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastust või luba.
4		25.01.2022	7-1/48-7	<p>14. Joonise Maakasutusplaan ja kaardirakenduse kohaselt asuvad maardlad hajaasustatud aladel. Seletuskirja peatüki 6.5.8 Taastuvenergeetika alapeatükis Päikeseenergeetika kavandamine on märgitud (tsiteerin): „Päikesepeakide kasutuselevõtu kavandamisel tuleb asukoha valikul eelistada väheväärtsilike alade kasutamist ning endisi jäätmaid –nt endisi karjääride alasid, tootmisest väljalangenud tootmisalasid, väheviljakaid põllumajandusmaid“ ning „Hajaasustuses väljaspool väärtsilike alasid võib paneelid paigutada nii hoonetele, õuealadel maapinnale kui ka väljaspoole õuealasid“.</p> <p>Selgitame ja palume seletuskirjas märkida, et maardlatega kattuvat aladel on ehitusseadustiku mõistes püsiva iseloomuga hoonete ja rajatiste ehitamine võimalik vaid peale maavara ammendumist, kui ei ole saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastust või luba. Üldplaneeringuga vastavat luba ei ole antud. Endistes karjäärides peab olema ka maavara ammendumine enne kui sinna on võimalik päikesepeake rajada. Palume seletuskirja eeltoodust lähtuvalt täpsustada.</p>	Planeeringu seletuskirja lisatakse ptk 6.3.3. Maavarad järgmine täiendus: Maardlatega kattuvat aladel on ehitusseadustiku mõistes püsiva iseloomuga hoonete ja rajatiste ehitamine võimalik vaid peale maavara ammendumist, kui ei ole saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastust või luba.
5	Kaitseministeerium	31.01.2022	7-1/48-21	<p>1. Palume kajastada maakasutusplaanil riigikaitse ehitist Kaitseväge keskpõuooni (edaspidi KVVP), selle laiendatud ohuala ja piiranguvõõndit vastavalt Kaitseministeeriumi 26.02.2020 kirjaga nr 12-1/20/708 saadetud ruumiamendmete kihile. Praegu on maakasutusplaanil (ka kaardirakendusel) riigikaitse ehitise leppemärgiga tähistatud nii KVVP maa-ala kui ka sellest väljaspool asuvad metsaalad, mis on kasutuses KVVP laiendatud ohualana. Palume need maa-alaal plaanil eristada ning riigikaitse ehitise leppemärgiga tähistada ainult KVVP maa-ala. Laiendatud ohuala palume plaanil tähistada erineva leppemärgiga ning lisada seletuskirja peatükki 5.20 „Riigikaitsemaa ja –taristud“ järgmine kokkuvõtlik selgitus. „Kaitseväge keskpõuooni ümbruses asuvaid metsaalasid kasutatakse KVVP laiendatud ohualana Vabariigi Valitsuse 27.08.2015 korralduse nr 352 „Kaitseväge keskpõuooni ümbrisevas riigimetsas alaliseks riigikaitseks väljaõppeks loa andmine“ alusel ja korralduse lisas tähistatud ulatuses. Laiendatud ohuala võimaldab Kaitseväge keskpõuooni korraldada riigikaitse ehitise väljajäetud selliste relvadega, mille ohualad ei mahu põuooni alale. Sellise väljaõppe ajal piiratakse või keelatakse laiendatud ohualal kõrvaliste inimeste liikumine. Ajal, mil väljaõpet ei toimu, on ala kõigile liikumiseks avatud. Laiendatud ohuala piir on looduses tähistatud kollase- ja mustatriibuliste piirpostidega, teedele ja radadele on paigaldatud tõkkepuud, samuti on ohualal lipumastid, kuhu enne väljaõppe algust heisatakse hoiatuslipud. Laiendatud ohuala sissepääsuteedel on infotahvid olulise teabega ohuala kasutamise kohta.“</p>	Seletuskirja ja joonist täiendatakse.
5		31.01.2022	7-1/48-21	<p>2. Palume kavandada üldplaneeringus riigikaitse ehitiste KVVP ja Soodla harjutusvälja maadele riigikaitse maa-ala juhtotstarve ning tähistada see vastava leppemärgiga ka maakasutusplaanil. Rõhutame veelkord, et KVVP laiendatud ohuala ei ole riigikaitse ehitist ning sellel maa-ala ei ole juhtotstarbe muutmise vajalik. Samuti palume võimalusel kavandada perspektiivne riigikaitse maa-ala juhtotstarve riigikaitse ehitise Soodla harjutusvälja maa-ala, arvestades punktis 3.3 esitatud selgitust.</p>	Joonist täiendatakse
5		31.01.2022	7-1/48-21	<p>3. Palume korrigeerida ja täiendada seletuskirja peatükis 5.20 „Riigikaitsemaa ja –taristud“ riigikaitse ehitiste Soodla harjutusvälja ja Kaitseväge keskpõuooni kohta märgitud teavet järgmiselt.</p> <p>3.1 Praegu on seletuskirjas märgitud, et Kaitseväge keskpõuooni laiendamine toimub eriplaneeringu protsessi käigus. Palume see eksitav väide üldplaneeringust välja jätta. Selgitame, et Kaitseväge keskpõuooni riigi eriplaneering (KVVP REP) on vastu võetud Vabariigi Valitsuse 06.12.2021 korraldusega nr 408 ning selle avalik väljapanek toimub 27.01.–27.02.2022. Vastu võetud KVVP REP-s ei ole kavandatud KVVP laiendamist.</p> <p>3.2 Palume märkida riigikaitse ehitise Soodla harjutusvälja nimetus õigesti. Praegu on seletuskirjas märgitud Soodla harjutusväljak, mis ei ole täpne.</p> <p>3.3 Palume Soodla harjutusvälja kohta lisada seletuskirja teave, et üldplaneeringus kajastatakse riigikaitse ehitist, Soodla harjutusvälja, Vabariigi Valitsuse 09.07.2015 korralduse nr 282 „Soodla harjutusvälja asutamine“ ning riigihalduse ministri 09.04.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/78 kehtestatud Harju maakonnapiirplaneeringus 2030+ märgitud ulatuses. Soodla harjutusvälja välispiir, ehitusõigus ja muud maa-ala kasutamise tingimused ja põhimõtted ning sellest tulenevad maakasutuspiirangud määratakse vastavas riigi eriplaneeringus. Riigi eriplaneeringu kehtestamiseni jätkub alal senine maakasutus.</p>	Seletuskirja täiendatakse
5		31.01.2022	7-1/48-21	<p>4. Seletuskirja peatükis 2.3 „Arengekavad ja planeeringud“ on nimetatud arengudokumendid, millega arvestatakse üldplaneeringu koostamisel. Juhime tähelepanu, et lisaks seal nimetatutele on praegu koostamisel Kaitseväge keskpõuooni riigi eriplaneering (vastu võetud Vabariigi Valitsuse 06.12.2021 korraldusega nr 408), mis hõlmab ka Kuusalu valla territooriumi, ning mille lahendusega palume samuti üldplaneeringu koostamisel arvestada.</p>	Arvestame ettepanekuga.

Jrk nr	Ettepaneku esitaja			Ettepaneku sisu / lühikokkuvõte	Omaavalitsuse seisukoht
5		31.01.2022	7-1/48-21	5. Seletuskirja peatükist 6.4.1.1 „Tallinn–Narva maantee“ nähtub, et üldplaneeringu raames kavandatakse põhimaantee 1/E20 Tallinn–Narva muutmist, sealhulgas uute kogujateede, eritasandiliste liiklussõlmede ja ristete, ökoduktide, tunnelite jms rajamist. Arvestades, et nimetatud põhimaantee liikluskorraldusest sõltub juurdelpäas riigikaitseleliste ehitistele, soovib Kaitseministeerium olla edaspidi detailsema lahenduse kavandamisel kaasatud ning anda omapoolset sisendit kavandatavate muudatuste kohta.	Võetakse teadmiseks. Detailsema lahenduse väljatöötamine toimub väljaspool üldplaneeringu protsessi.
5		31.01.2022	7-1/48-21	Ühtlasi juhime tähelepanu, et seletuskirja peatüki 6.4.1 „Riigiteed“ esimese lõigu lõpus esitatud viite „ptk 6.3.1.1“ asemel peaks ilmselt olema „ptk 6.4.11“.	Täpsustame viidet.
7	Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium	1.02.2022	7-1/48-42	Olete saatnud 04.01.2022 kirjaga nr 7-1/48 Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile (MKM) kooskõlastamiseks ja arvamuse esitamiseks Kuusalu valla üldplaneeringu eskiislahenduse avaliku väljapaneku ajal. Kuusalu valla üldplaneeringu eskiislahenduses on taastuenergeetika teemad kaetud ja toetatakse taastuenergeetika kasutuselevõttu kogu vallas, sh. seatud tingimused. Tuuleparkide kavandamist ette ei nähta ja vajadusel lahendatakse see läbi eriplaneeringu. Seatud on tingimused väiketüulike ja päikeseelektrijaamade rajamiseks. MKM l märkuseid/ettepanekuid ei ole.	Võtame teadmiseks.
8	Muinsuskaitseamet	1.02.2022	7-1/48-47	Muinsuskaitseamet pani üldplaneeringute koostajatele kokku juhendi (Muinsuskaitse ja kultuuripärand üldplaneeringutes -Planeerimine.ee), milles anname suuniseid ja teeme ettepanekuid, kuidas planeerimisel kultuuripärandit käsitleda ning selle erinevate osadega ruumi kasutamisel ja kujundamisel arvestada. Muuhulgas on juhendis (lisa 1, lk 14) kirjas soovitus käsitleda kultuurimälestisi tabeli vormis või nimekirjana, kus oleks märgitud mälestise seisund, kasutusfunktsioon, kavandatavad tegevused, kusjuures mälestisi võib ka liigitada grupeerida. Mälestistel ja nende kaitsevõndides tegutsemisel tuleb küll lähtuda muinsuskaitseasendusest, kuid tabel (kuhu on kantud tegevused ja leevendusmeetmed) on abivahend, mida järgides saab paremini planeerida tegevusi nii, et tagatud oleks mälestiste säilimine maastiku ajalise mitmekihilisuse näitajana ning arheoloogilise kultuurikihi teabemahukuse ajalooalilana. Sellise analüüsi abil on võimalik hinnata planeeringuga kavandatava maakasutuse sihtotstarvete võimaliku mõju pärandile ning näha ette lahendusi negatiivse mõju ära hoidmiseks.	Selgitame, et koostatud juhend on oma olemuslikult soovituslik. Seetõttu järgime planeeringus soovitusi võimaluse korral. Üldplaneeringu täpsustamises ei koostata detailset tabelit mälestistest (sh seisundist, kavandatavatest tegevustest), kuna planeering ei sea sellises täpsustamises mälestistele tingimusi. Lisame üldplaneeringusse üldisema mälestiste grupeeringu selle järgi, kuidas on võimalik üp tasemel erinevaid tingimusi seada.
8		1.02.2022	7-1/48-47	Kuusalu valla territooriumil on säilinud militaarpärandit, ülevaade sellest on -https://register.muinas.ee/public.php?menuID=militaryheritage. 2007.-2012. aastal viidi läbi Kultuuriministeeriumi ja Muinsuskaitseameti eestvõttel Eesti 20. sajandi väärtusliku arhitektuuri kaardistamise ja analüüsi projekt eesmärgiga kaardistada ning korraldada arhitektuuripärandi kaitset. XX sajandi arhitektuuriobjektid on seletuskirjas esitatud	Lisame seletuskirja militaarpärandi käsitluse.
8		1.02.2022	7-1/48-47	Muinsuskaitseameti juhib tähelepanu järgmistele analüüsist vajavatele teemadele ja vajadusele hinnata planeeringu elluviimise kaasna võimaldusi: -erinevate ajaperioodide kultuuripärandi kihistused ja nende väärtus. Väärtust võiks omistada ajaloosündmustega või kohapeal tuntud muistenditega seotud paikadele, kultuuritegelaste elu ja tegevusega seotud paikadele, kohalikele inimeste eneseteadvustamise ja samastumise kohtadele. Oluliseks tuleb pidada väärtusliku miljööga külade krundi suurusi, hoonestuse ja kujundamise elemente, hoonestusstruktuuri ja maakasutust. Uut hoonestust ja maakasutust tuleb sobitada vanaga olemasolevaid väärtusi rikkumata. Väärtuslikud on piirkonnad, kus on algsel etapil säilinud taluarhitektuuri, on jälgitav ajalooline asustusstruktuur ja teedevõrk, traditsiooniline maakasutus. Olulised on ajalooliselt väärtuslikud objektid, sh hooned, monumendid, sillad, teed, tähisted jne ning nende säilimiseks vajalik tingimuste seadmine. Samuti maastikupilt, sh vaated kultuurilooliselt olulistele objektidele, vaatekoridoride määratlemine. Ajaloolise väärtusega on maastikumuster, kus võib leida muinasaegseid, mõisaageid, taluageid ja kolhoosiaegseid maastikke. Olulised on maastikud, kus on kiviaiad, vared, lahtised madalad kraavid, alleed, veskite paisud, veskiärvad jms. Väärtustatud peab olema kultuurilise eripära säilimine talude planeeringutes, ehitistes, rajatistes, aedades, parkides jm.	Üldplaneeringus on arvestatud väärtuslike alade ja objektidega. Aladest on määratud väärtuslikud maastikud ja miljööväärtuslikud alad, täiendavalt kuulub suur osa vallas Lahemaa Rahvusparki koosseisu, mille kaitse-eesmärgideks on mh väljakujunenud ajaloolis-kultuurilise keskkonna säilitamine. Lisaks on arvestatud mitmete erinevate väärtuslike objektidega. Leiame seega, et ÜP tasemel on väärtuslike alade-objektide kaitset käsitletud piisavalt. Üldplaneeringu täpsustamises vaatekoridore üksikobjektidele ei määrata. Planeeringuga on seatud vaadeldavuse tagamise tingimus, mida tuleb arvestada edasisel planeerimisel.
8		1.02.2022	7-1/48-47	Muinsuskaitse põhimõtete järgimine toetab otseselt PlanS § 8 sõnastatud elukeskkonna parendamise põhimõtet –eesmärk on luua eeldused kasutajasõbraliku ning turvalise elukeskkonna ja kogukondlike väärtusi kandva ruumilise struktuuri olemasoluks ja säilitamiseks ning esteetilise miljöö arenguks. Samuti haakuvad muinsuskaitse põhimõtted kestliku kahanemise ja säästliku maakasutuse põhimõtete ja säästva arengu printsiipidega (PlanS § 12), mille kohaselt peab planeerimisel võimaluse korral eelistama alakasutatud alade/hoonete taaskasutust ning keskkonnasäästlikke ja energiatõhusaid lahendusi. Oleme seisukohal, et mälestised näitavad piirkonna kultuurimaastiku ajalist mitmekihilisust, mistõttu tuleb planeerimisel lähtuda mälestisi säästvast põhimõttest ning arvestada nende kui avaliku väärtusega (MuKS § 3 lg 7).	Nõustume seisukohaga ning näeme kultuuripärandit samamoodi osana elukeskkonnast. Üldplaneeringus on arvestatud väga erineva kultuuripärandiga ning pärandi säilimisele on seatud tingimused üldplaneeringu täpsustatavate ja võimalusi arvestades.
8		1.02.2022	7-1/48-47	Tuginedes sellele, et arheoloogide, hobitsijate ja koduloohuviliste inimeste tegevus toob igal aastal juurde uut infot arheoloogiliste paikade kohta, mida ei jõuta kaitse alla võtta, tuleb arheoloogiapärandi hävimise vältimiseks tagada meetmed selle kaitseks. Muinsuskaitseameti poolt tehtava arheoloogiatundlike alade analüüsi abil on võimalik vähendada arheoloogiapärandi hävimise riski ehitustegevust kavandatavates kohtades, kuid seni avastamata ja prognoosimata muistised võib välja tulla ka väljaspool mälestisi ja arheoloogiatundlike alasid. Seetõttu tuleb: •KMH kohustusega tegevuste kavandamisel (ka juhul kui KMH nõudest loobutakse) alati eelnevalt Muinsuskaitseametiga kooskõlastada arheoloogilise uuringu läbiviimise vajadus; •prognoositud arheoloogiatundlike aladel tuleb kohalikul omavalitsusel küsida planeeringu või ehitise kavandamisel Muinsuskaitseameti arvamust arheoloogilise uuringu läbiviimise vajaduse kohta, kui: •algatatakse detailplaneeringut; •ehitiste alla jääva kaevatava ala pindala on enam kui 500 m². Lisaks tuleb nii üldplaneeringus esitatud arheoloogiatundlike aladel kui ka mujal arheoloogiapärandi avastamisel tagada arheoloogiapärandi kaitseks muinsuskaitseasenduses ette nähtud tegevused. Üldplaneeringu edasisel koostamisel esitatakse arheoloogiatundlikud alad 2021. aasta seisuga, kuhu planeeringu või ehitise kavandamisel tuleb kohalikul omavalitsusel küsida Muinsuskaitseameti arvamust arheoloogilise uuringu läbiviimise vajaduse kohta. Kuna nimetatud info on ajas täienenud, siis on võimalik, et tulevikus tuleb asjakohane info mõnest muust andmebaasist. Arheoloogiamälestiste puhul on lisaks riigi kaitse all olevatele arheoloogiamälestistele palju juba avastatud või eeldatavat arheoloogiapärandit, mida tuleb samuti ruumilisel planeerimisel silmas pidada, et tagada kultuurimaastiku ajalise mitmekihilisuse säilimine ja vähendada selle hävimiseriski.	Palume esitada ruumiandmed arheoloogiatundlike alade kohta. Ruumiandmete esitamisel lisatakse vastavad tingimused ka seletuskirja. Selgitame, et antud tingimust seletuskirja ei lisata: •KMH kohustusega tegevuste kavandamisel (ka juhul kui KMH nõudest loobutakse) alati eelnevalt Muinsuskaitseametiga kooskõlastada arheoloogilise uuringu läbiviimise vajadus; kuna ÜP ei sea täpselt nõuet, sest teema on juba MuKS §31 järgi reguleeritud. Palume esitada ruumiinfo ka avastatud, kuid kaitsestatusteta arheoloogiapärandi osas - tingimusi ei saa seada infota, kus objektid ruumis paiknevad.

Jrk nr	Ettepaneku esitaja			Ettepaneku sisu / lühikokkuvõte	Omaavalitsuse seisukoht
9	RMK	2.02.2022	7-1/48-62	RMK on seisukohal, et Kuusalu valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamisel peab olema arvestatud RMK põhiülesande täitmise võimalikkusega. Riigimaale seavad maakasutuse või metsade majandamise piirangud ja tingimused peavad olema põhjendatud ja kaalutletud, selged, üheselt arusaadavad ning olema selgelt seotud üldplaneeringu ülesannetega tagada piirkonna ruumilist arengut. Piirangute korral peab olema nende mõju hinnatud, s.h. mis juhtuks siis, kui piiranguid ei seataks. Palume üldplaneeringu seletuskirjas ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes esitada metsamaale kavandatud mittemetsamajanduslikel eesmärkidel teostatavate tegevuste osas alternatiivide võrdlused, sh käsitledes ka metsamajanduslikku tegevust. RMK teeb, olles RMK poolt majandatavate metsade osas vastutavaks isikuks, ettepaneku lisada keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandesse peatükk, mis puudutab üldplaneeringuga määratud puhke- ja virgustusmaade, väärtuslike maastike ja asula või ehitiste kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuise eest või tuleoahu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks määratud metsade majandamist ja nende metsade uuendamist vastavalt metsaseaduses ja looduskaitseaduses sätestatud piirangutele. Üldplaneeringus, sh selle seletuskirjas palume märkida RMK poolt majandatavate metsade osas, et lubatud on kõik raieliigid, kusjuures detailsed kavad puhke- ja kaitsemetsade, virgustusmaade, väärtuslike maastike ja asula või ehitiste kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuise eest või tuleoahu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks määratud aladel kasvavate metsade majandamiseks ja uuendamiseks koostatakse koostöös kohaliku omavalitsusega arvestades metsade olemist, nende kasvutingimusi, vanuselist jagunemist ja neile aladele planeeritavat metsade olemist ja koosseisu pikemas perspektiivis.	Üldplaneeringu põhilahenduse koostamisel soovime jätkata koostööd RMK ning kohaliku kogukonnaga esitatud ettepanekute analüüsimiseks ning tingimuste täpsustamiseks.
9		2.02.2022	7-1/48-62	RMK ei nõustu üldplaneeringuga määratavates puhke- ja kaitsemetsades lageraie keelustamisega ning teistele raieliikidele 1,0 ha pindala piirangu seadmisega. Vastavalt Metsaseadusele on metsa majandamine säästev, kui see tagab elustiku mitmekesisuse, metsa tootlikkuse, uuenemisvõime ja elujõulisuse ning ökoloogilisi, majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi rahuldava mitmekülgse metsakasutuse võimaluse. Piirates üldplaneeringuga võimalikke kasutatavaid raieviise või raiete suurus, läheme vastuollu Metsaseadusega kokku lepitud säästva metsa majandamise põhimõtetega. Metsa majandamise võtmed metsamaadel peavad võimaldama metsa erinevaid kasutusviise – uuendamist, kasvatamist, kasutamist ja kaitset. Turbe-, valik- ja hooldusraied on seadusandlusega reglementeeritud raieliisid, mida on võimalik kasutada vaid sellist raieviisi võimaldavas metsakoosluses. Metsa uuendamise, kasvatamise, kasutamise ja kaitse tagamine ei ole võimalik, kui osa selleks tegevuseks vajalikke raieviise on keelatud. Lubades vaid mingit kindlat raieliiki, ei ole tagatav metsaseaduse mõte, et metsades on vaja kindlustada ka samaväärse uue metsa kasvatamine. Lisaks põhjustab raielangil pindala piiramine looduslikult kujunenud maastikuile ja metsaalade kunstlikku killustamist, mida ei saa samuti mõistlikuks pidada.	
9	RMK	2.02.2022	7-1/48-62	Teeme ettepaneku üldplaneeringuga sätestada, et supelranna, virgustuse, puhke- ja kaitsemetsadeks vajalikud riigimetsad määratakse kõrgendatud avaliku huviga metsadeks ning neile koostab RMK koostöös valla ja kohaliku kogukonnaga nende alade metsade majandamise pikaajalised kavad, lähtudes ja täpsustades ptk 6.3.5 (Puhke- ja kaitsemetsad), 5.9 (Supelranna maa-ala ja supluskohad) ja 5.7 (Puhke- ja virgustuse maa-ala) põhimõtteid. Koostöös lepitakse kava koostamisel kokku ka lubatud raieliik ja raielalade pindala. Teeme ettepaneku puhke- ja kaitsemetsade kasutamise (ptk 6.3.5) tingimuste punkti 4 alapunktid sõnastada alljärgnevalt: 4.1. turberaieid eelistatakse lageraiele juhul, kui see tagab uue metsa väljakasvatamise; 4.2. raielangid sobitatakse maastikku vältides suurte avatud vaadete tekkimist; 4.3. raieviisi valitakse sõltuvalt metsa kasvutingimustest ja samaväärse metsa uuendamise võimalustest raielalal; 4.4. raiete planeerimisel alustatakse metsast, mis on vanemad või mille tervislik seisund on halb; 4.5. lageraie lankidega ei ületata väljakujunenud metsaradasid ja teid; 4.6. lageraie puhul jälgitakse selle kõrvale jääva ala olukorda. Uuel langil ei alustata lageraiega enne, kui kõrval oleval langil kasvab ca 1 meetri kõrgune noor mets; 4.7. teede ja radade ääres jäetakse lageraie langile tavapärasest rohkem säilikipuid (20-70 tk/ha) või säilikpuude suuremaid gruppe; 4.8. raie tagajärjed (okste äravedu, rikutud teede ja pinnaste taastamine) likvideeritakse raie tegija poolt võimalikult kiiresti; 4.9. hiljemalt kahe aasta jooksul pärast raiet rakendatakse metsa uuendamise võtteid, mis tagavad uuenenud metsa seadusandlikes aktides ettenähtud aja jooksul.	
9		2.02.2022	7-1/48-62	Eraldi oleks vaja lisada samasse peatükki punktid: 5. noortes ja keskealistes metsades tehakse hooldusraiet vastavalt metsade vajadustele; 6. eriolukordade – tormi- ja muude oluliste metsakahjustuste – tõttu tekkivatest tõdtest teavitab RMK kogukonda eraldi ning need võivad tuua kavandatud töösse muudatusi. Palume täpsustada ka ptk 5.11 Kaitsehaljastuse ning ptk 5.6 Tootmise maa-ala tingimustes kirjas olevat nõuet „Kõrghaljastuse toimimiseks müra leevendajana on soovitav kasutada segapuistut, mis koosneb igihaljastest ja lehtpuudest (kuna see omab paremat efekti), lisaks puudele istutada ka tihe pöösastik.“ Sellise teksti korral seal raietöid teha ei saa, sest kõrghaljastus kirjeldatud kujul ju ei säili iseenesest. Teeme ettepaneku sõnastada ka seal, et metsa majandamine kaitsehaljastuse maal toimub vastavalt seadusandlikele aktidele ja kooskõlastatult kohaliku omavalitsusega (riigimetsas ala pikaajalise kava koostamise alusel).	
9		2.02.2022	7-1/48-62	Lk. 45 on kirjas „Väärtuslikule maastikule on vajalik koostada maastikuhooldekava, mille põhjal seatakse väärtuslike maastike säilitamiseks, hooldamiseks ning arendamiseks vajalikud tegevused.“ Teeme ettepaneku riigimetsades asuvate väärtuslike maastike korral rakendada kõrgendatud avaliku huviga aladele (analoogiliselt puhke- ja kaitsemetsadega) koostada kooskõlastatult kohaliku omavalitsusega pikaajalised metsa majandamise kavad.	Nõustume esitatud ettepanekuga.
9		2.02.2022	7-1/48-62	RMK ei nõustu väikeelamumaa juhtotstarbe kavandamisega riigimetsamaale, sest see ei toeta RMK-le seaduse ja põhimäärusega pandud ülesannete täitmist. Palume väikeelamumaa juhtotstarbed eemaldada RMK kinnistutelt katastritunnusega 42301:002:0491 (3-s kohas kokku 2250 m2) ja 42301:003:0310 (813 m2)	Arvestame esitatud ettepanekuga.
9		2.02.2022	7-1/48-62	Üldplaneeringus tehakse ettepanek taotleda või võõrandada munitsipaalomandisse alad, millele on kavandatud sotsiaal-kultuurilise ja/või puhkeotstarbega objektid. Juhime tähelepanu, et valdava osa sotsiaal-kultuurilise ja puhkeotstarbega objektide riigimaale rajamine on võimalik korraldada ilma riigimaa munitsipaalomandisse andmata.	Üldplaneeringu põhilahenduse koostamisel soovime jätkata antud teema käsitlemiseks koostööd RMK-ga
9		2.02.2022	7-1/48-62	Palume planeeringu kaardilt võtta maha väärtusliku põllumaa juhtotstarbe alljärgnevatelt RMK haldusalasse kuuluvatelt kinnistutelt: 35206:002:0270 (rohumaa ID 39229), 24505:001:0806(rohumaa ID 100967), 42301:005:0497 (rohumaa ID 12614), 35203:001:0466 (rohumaa ID 99320), 35203:001:0467 (rohumaa ID 55701), 35203:002:0225 (rohumaa ID 35844), 35206:002:0075 (rohumaa ID 84761), 42301:005:0515 (rohumaa ID 95072), 42301:005:0493 (rohumaa ID 104158), 42301:005:0508 (rohumaa ID 87082). Tegemist on osaliselt metsastunud või siis metsastuvate maatükkidega, mille põllumajandusliku maana uuesti kasutusele võtmine on RMK hinnangul ebamõistlik.	Väärtusliku põllumajandusmaa ulatust korrigeeritakse RMK maa-aladel.

Jrk nr	Ettepaneku esitaja			Ettepaneku sisu / lühikokkuvõte	Omaavalitsuse seisukoht
9		2.02.2022	7-1/48-62	Teeme ettepaneku täiendada Taastuenergeetika peatüki (ptk 6.5.8) päikeseenergeetika kavandamise osa tuues välja, kuidas eristatakse omatarbeks rajatavat päikeseparki ning tööstuslikku päikeseparki, millised alusdokumendid on vajalikud paikesepargi rajamiseks (detailplaneering, projekteerimistingimused), sihtotstarbe muutmise vajaduse (tootmismaa) ning nõuded paikesepargi piiramisel aiaga.	Täiendame üldplaneeringu seletuskirjas antud teema käsitluse osas.
9		2.02.2022	7-1/48-62	Lisaks teeme ettepaneku määrata võimalikud tööstusliku päikesepargi alad üldplaneeringu maakasutuskardil.	Üldplaneeringu põhilahenduse koostamisel analüüsime tööstuslike päikeseparkide võimalike asukohtade määramise vajadust.
10	Transpordiamet	2.02.2022	7-1/48-92	1. Planeeringu joonistele kanda ja seletuskirjas kirjeldada riigitee nr 1 Tallinn–Narva põhimaantee perspektiivse liikluskorralduse lahendus (nt eritasandilised risted, liiklussõlmed, likvideeritavad mahasõidud ja ulukiläbipäasud, kogujateed jne). Määrata riigitee nr 1 oluliselt muudetavaks riigiteeks. Määrata riigitee ja liiklussõlmede ruumivajadus. Ruumivajaduse määramisel lähtuda teekoridorist 150 m ning liiklussõlmede ruumivajadusest (piki teed 1000 m, põiki teed 500 m). Riigitee joonisele kandmisel võtta aluseks „Liikluskorraldus, sellega kaasnevad sotsiaal-majanduslikud mõjud ja müra leevendamise meetmed põhimaantee nr 1/E20 Tallinn-Narva Kuusalu valla territooriumil (30,7 - 63,6 km)“	Üldplaneeringu põhilahenduse koostamisel soovime teha sisuliselt koostööd Transpordiametiga antud küsimuste lahendamiseks.
10		2.02.2022	7-1/48-92	2. Planeeringu joonistel on esitatud liiklussõlmede rampide vahelistele aladele sihtotstarbeks näiteks äri- ja tootmismaad (vt joonis 1). Arvestada asjaoluga, et liiklussõlmede rampidele mahasõitude ja ristmike kavandamine ei ole normidega kooskõlas, mistõttu tuleb antud aladel vältida sihtotstarbeliste maade rakendamist. Määrata need transpordimaaks. Pikemas perspektiivis tuleb eeldada nende alade sihtotstarbe muutmist transpordimaaks ning mahasõitude likvideerimist olemasolevatele maaüksustele. Palume reserveerida liiklussõlmede sisese maa transpordimaajuhutotstarbeks.	
10		2.02.2022	7-1/48-92	3. Planeeringu kaardil on märgitud olemasolevad ja perspektiivsed matkarajad riigitee nr 1 kõrvale ning nähtud ette ületuskoht üle 2+2 maantee. Arvestades riigitee liiklussagedust ning tuginedes liiklusohtusele ei ole matkaraja kavandamine olulise liiklussagedusega tee kõrvale sobilik lahendus. Matkaraja kavandamisel palume arvestada, et teeületused jääksid perspektiivsete liiklussõlmede asukohta ning matkarajad oleksid kavandatud riigi põhimaanteest eemale (eelduslikult perspektiivsetele kogujateede äärde).	
10		2.02.2022	7-1/48-92	7. Planeeringu seletava osa peatükk 6.4.1.1 „Tallinn–Narva“ täpsustada ja korrigeerida põhimaantee arendamise üldiseid põhimõtteid. Transpordiamet viib riigiteed nr 1 elluetapiivisiliselt arvestades teehoiukavast rakendatavaid rahalisi vahendeid. Planeeringu seletavas osas palume selgitada, et uuringust „Liikluskorraldus, sellega kaasnevad sotsiaal-majanduslikud mõjud ja müra leevendamise meetmed põhimaantee nr 1/E20 Tallinn-Narva Kuusalu valla territooriumil (30,7 - 63,6 km)“ kavandatud lahendus on põhimõtteline ning kinnistute juurdepääsuks vajalike kogujateede paigutus ja liiklussõlmede lahendused täpsustuvad edasise projekteerimise käigus. Eemaldada antud peatükist punkt 4, mis sätestab, et riigitee kavandamisel tuleb kasutada suundristmike kavandamise võimalusi , et leevendada tee-ehitusprojektide käigus mahasõitude sulgemise tõttu igapäevaselt läbitava vahemaa pikenedes tulenevat mõju. Selgitame, et ristmike kavandamine (sh suundristmike kavandamine) on reguleeritud normidega ja rajamine peab olema kooskõlas normiga. Suundristmik on ristmiku tüüp, mitte leevendusmeede. Terviklik riigitee nr 1 lahendus läbi töötatud üldplaneeringu koostamise raames (liiklusuuring).	
10		2.02.2022	7-1/48-92	4. Planeeringu seletavas osas täpsustada, et riigitee kraavidesse arendusalade sademevett mitte juhtida.	Üldplaneeringu eskiislahenduse seletuskirjas sisaldub antud tingimus.
10		2.02.2022	7-1/48-92	6. Planeeringu seletava osa peatükk 6.4.1 „Riigiteed“ täpsustada riigitee kaitsevööndite selgitusi ning arvestada käesoleva kirja II jaotise punktis 2 toodud erisustega. Planeeringu kaardile/joonistele kanda riigitee kaitsevööndid.	Ptk 6.4.1. täiendatakse riigiteede kaitsevööndi selgitust. Kaitsevööndite osas vt jaotus II punkt 2. Maantee kaitsevööndeid ei kanta levinud praktika kohaselt maakasutuskardile, analoogselt ei esitata ka teiste taristute kaitsevööndeid. Kaitsevöönd kantakse kaardile vaid juhul, kui seda on võrreldes õigusaktiga suurendatud või vähendatud planeeringu raames
10		2.02.2022	7-1/48-92	8. Planeeringus märkida Viinistu sadam sadamamaa alana.	Täpsustame joonisel sadama-alana.
10		2.02.2022	7-1/48-92	9. Planeeringualal asuvad üldkasutatavad navigatsioonimärgid Mohni ja Juminda tuletorn ning mõned sadamate navigatsioonimärgid. Navigatsioonimärkide nähtavuse ja taustast eristuvuse halvenemise vältimiseks tuleb vastavalt majandus- ja kommunikatsiooniministri 06.12.2002. a määrusele nr 26 „Ehitustegevuse kord veeteel või navigatsioonimärgi vahetus läheduses või mõjuapiirkonnas“ § 4 lõikele 1 navigatsioonimärgi vahetus läheduses ja selle mõjuapiirkonnas ehitustegevus kooskõlastada Transpordiametiga. Planeeringu seletuskirjas käsitleda ka navigatsioonimärke ja eelnimetatud rajatiste seotud kooskõlastamise vajadust.	Planeeringusse lisatakse navigatsioonimärkide käsitlus.
10		2.02.2022	7-1/48-92	II 1. Teedevõrgustiku, sealhulgas riigiteede ja kohalike teede üldise asukoha määramine: 1.1. Kanda planeeringusse perspektiivne teekoridor, liiklussõlmede ruumivajadus japerspektiivsed kogujateed uuringust „Liikluskorraldus, sellega kaasnevad sotsiaal-majanduslikud mõjud ja müra leevendamise meetmed põhimaantee nr 1/E20 Tallinn-Narva Kuusalu valla territooriumil (30,7 - 63,6 km)“. Planeeringus tingimuste määramisel tuleb tagada uuringus toodud liiklussõlmede ja teede realiseerimiseks vajalik ruumivajadus.	Üldplaneeringu põhilahenduse koostamisel soovime teha sisuliselt koostööd Transpordiametiga antud küsimuste lahendamiseks.
10		2.02.2022	7-1/48-92	1.2. Analüüsida kohaliku teedevõrgustiku piisavust juurdepääsude tagamisel ning määrataperspektiivsete kohalike teede (sealhulgas jalgratta- ja jalgteede) üldised asukohad. Üldplaneeringu üks ülesanne on transpordivõrgustiku ja muu infrastruktuuri, sealhulgas kohalike teede, raudteede, sadamate ning väikesadamate üldise asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine. Riigiteede kolm põhiliki on põhi-, tugi- ja kõrvalmaantee milledel on igal oma funktsioon ja need funktsioonid on leitavad siit: majandus- ja taristuministri 25.06.2015 määrus nr 72 „Riigiteede liigid ja riigiteede nimekiri“. Igal riigiteel on lisaks liigile olemas tee klass, mis on liiklussageduse alusel määratav maantee tehnilist tasest iseloomustav tunnus. Tee klassid on toodud majandus- ja taristuministri 05.08.2015 määruses nr 106 „Tee projekteerimise normid“ lisa „Maantee projektieerimisnormid“ (edaspidi Normid). Normidest nähtub, et nõuded kohaliku teedevõrgu ühendamiseks riigiteedega on klasside kaupa erinevad. Näiteks esimese klassi teel võib olla ainult üks parempöördega ristumiskoht kahe eritasandilise ristmiku vahel, kuid kuenda klassi teel võib neid olla vastavalt vajadusele. Meile teadaolevalt võib tulevikus muutuda normides klassipõhine käsitlus, mistõttu me ei pea täna otstarbekaks klassipõhist käsitlust üldplaneeringusse sisse viia. Soovime üldplaneeringute koostamise kontekstis kokku leppida suurema liiklussagedusega riigiteedele ühise nimetuse: Kokkuleppeliselt eristatakse üldplaneeringutes teistest teedest olulise liiklussagedusega teedena (edaspidi lühend OLT) riigitee liiklussagedusega (AKÖL) >6000a/ööpäevas sõltumata riigitee liigist. Liiklussagedused, millest üldplaneeringute koostamisel lähtuda on leitavad selle lingi alt (https://maanteeamet.maps.arcgis.com/apps/View/index.html?appid=293d200a16454c1c84f2cfe35720149f)	
10		2.02.2022	7-1/48-92	1.3. Palume arvestada OLT teedel vajadust võimalike ristumiskohtade asukohtade määramiseks kuna see mõjutab enamasti mitmeid kinnistuid ning hiljem detailplaneeringu faasis ei ole reeglina mõistlik haarata kogu suurt maa-ala tervikuna. Nimetatud nõue on kooskõlas ka PlanS § 75 lg 1 p 1 kohase transpordivõrgustiku objektide asukoha määramise ülesandega.	

Jrk nr	Ettepaneku esitaja			Ettepaneku sisu / lühikokkuvõte	Omaavalitsuse seisukoht
10		2.02.2022	7-1/48-92	1.4. Soovitame analüüsida kohaliku teedevõrgu toimimist ja vastavalt PlanS § 75 lg 1 p 29 kaaluda avalikes huvides erateede omandamist. Kaalumisel palume pöörata erilist tähelepanu OLT ja kohaliku teedevõrgu ristumiskohtadele kuna OLT teedel on riigiteega ristumiskohtade arv ja vahekaugused on normidega piiratud. Riigitee nr 1 Tallinn–Narva puhul on sobilik ja vajalik lähtuda punktis 1.1 toodud liiklusuuringu terviklahendusest.	ÜP raames on arvestatud kohaliku teedevõrgu toimimise vajadusega ning välja toodud teed, mida nähakse avalikus kasutuses (sh erateed). Erateede omandamist üheselt üldplaneeringuga ette ei nähta. OLT tee käsitlus võrdub planeeringus põhimaantee nr 1 Tallinn-Narva käsitlusega.
10		2.02.2022	7-1/48-92	2. Riigiteest tekkivate kitsenduste määramine, sealhulgas tänava kaitsevööndi laiendamine,riigitee kaitsevööndi vähendamine: 2.1. Riigitee kaitsevööndi laiuse kajastamisel lähtuda Ehs § 71 lõikest 2 ja tänava puhul määrata kaitsevööndi ulatus sama paragrahvi lõike 3 alusel.	Riigiteede kaitsevööndite laiused tulenevad õigusaktist, üldplaneeringus neid ei dubleerita.
10		2.02.2022	7-1/48-92	2.2. Riigitee nr 1 Tallinn–Narva km 35,9–41,5 ja km 50,925–54,000 määrata riigiteekaitsevööndi laiuseks 50 m lähtudes asjaolust, et tegemist on riigi põhimaanteega ning rahvusvahelise maanteega.	Arvestame esitatud ettepanekuga.
10		2.02.2022	7-1/48-92	2.3. Kuusalu alevikus: 2.3.1. Riigitee nr 11106 km 0,375 – 0,775 määrata riigitee kaitsevööndi laiuseks 30 m lähtudes asjaolust, et tegemist on asulavälise liikluskeskonnaga. 2.3.2. Riigiteede nr 3517, nr 3518 ja nr 3519 määrata riigitee kaitsevööndi laiuseks 30 m lähtudes asjaolust, et tegemist on asulavälise liikluskeskonnaga ning Kuusalu liiklussõlme osaga.	Üldplaneeringu põhilahenduse koostamisel soovime teha sisuliselt koostööd Transpordiametiga antud küsimuste lahendamiseks.
10		2.02.2022	7-1/48-92	2.4. Kiilu aleviku ulatuses määrata kõigi kõrvalmaanteede ja ühenduste kaitsevööndi laiuseks 30 m, välja arvatud riigitee 11260 Jõelähtme – Kemba km 20,065–20,600 (Kiilu ojast kuni Veski tänavani) ja riigitee nr 11105 Kiilu–Soodla km 0,000–0,800, tulenevalt asulavälisest keskkonnast ja hoonestusjoone puudumisest.	
10		2.02.2022	7-1/48-92	2.5. Kolga aleviku ulatuses määrata kõigi kõrval- ja tugimaanteede ning ühenduste kaitsevööndi laiuseks 30 m, välja arvatud riigitee 11268 Kolga–Pudisoo km 1,250–2,640 (Leeskõrve teest kuni Uuri-Kolga teeni) ja riigitee nr 11288 Ulliallika–Kolga km 2,950–2,115 (asulavärvast kuni, tulenevalt asulavälisest liikluskeskonnast ja püsiva hoonestusjoone puudumisest.	
10		2.02.2022	7-1/48-92	2.6. Juhul kui olemasolev hoonestusjoon jätkub väljaspool alevit/alevikku, kaalub Transpordiamet kohaliku omaavalitsuse põhjendatud ettepaneku alusel Ehs § 71 lõikest 2 tuleneva kaitsevööndi laiuse vähendamist.	
10		2.02.2022	7-1/48-92	2.7. Peale planeeringu kehtestamist tuleb kaitsevööndi laiuseid kajastav ja määrav joonis esitada Transpordiametile GIS või CAD formaadis	Võtame teadmiseks
10		2.02.2022	7-1/48-92	3. Planeeringuala üldiste kasutus- ja ehitustingimuste määramine: 3.1. Ehs § 70 lg 2 kohaselt on keelatud riigitee kaitsevööndis ehitada ehitusloa kohustuslike hooneid. Ehs § 70 lg 3 kohaselt võib kaitsevööndis kehtivatest piirangutest kõrvalda kalduda kaitsevööndiga ehitise omaniku nõusolekul. Kaaluda tingimuse määramist, et ehitusloa kohustuslike hoonete kavandamine kaitsevööndis on põhjendatud liikluseaduse mõistes asula liikluskeskonnas ja olemasoleva hoonestusjoone olemasolul või hoonestusjoone pikendamisel. Nendel juhtudel on oluline, et arendaja ja/või tulevane omanik arvestaks liiklusest tuleneva müra ja teiste häiringute (õhusaaste, vibratsioon) kahjuliku mõjuga ja vajadusel tagaks leevendavate meetmetega nõuetele vastavad keskkonnaningimused. Arvestada et meetmete kasutusele võtmine ja finantseerimine on arendaja või KOVI kohustus	Üldplaneeringus ei seata ühest tingimust, et kaitsevööndis on ehitusloa kohustuslike hoonete kavandamine on põhjendatud vaid asula keskkonnas. Leiame, et eelkõige on oluline suunata tundlikku maakasutust kaitsevööndist välja poolele ning vastav tingimus on juba ka ptk 6.4.1. (tingimus 1) antud.
10		2.02.2022	7-1/48-92	3.2. Juurdepääsu tagamiseks OLTle tuleb üldjuhul vastavalt asjaõigusseaduse § 156 kinnistute maakorralduslikul jagamisel juurdepääs tagada seni kinnistut teenindanud juurdepääsu kaudu ühiselt ning uut moodustatavatel katastriüksustel puudub õigus igaühel eraldi juurdepääsu saamiseks riigiteelt, kuna nendel teedel on riigiteega ristumiskohtade arv normidega piiratud.	Vastavasisuline tingimus on juba üldiselt antud kõikidele riigiteedele (vt üldplaneeringu seletuskirja ptk 6.4.1)
10		2.02.2022	7-1/48-92	3.3. OLTga külgneva ehitustegevuse kavandamisel ilma detailplaneeringu koostamise kohustuseta arvestada, et üldreeglina tuleb kasutada juurdepääsuks kohalikke teid ja olemasolevaid ristumisi riigiteega, kuna nendel teedel on riigiteega ristumiskohtade arv Normidega piiratud.	Vastavasisuline tingimus on juba üldiselt antud kõikidele riigiteedele (vt üldplaneeringu seletuskirja ptk 6.4.1)
10		2.02.2022	7-1/48-92	3.4. Palume arvestada, et jalgratta- ja jalgteed tuleb üldjuhul kavandada riigiteest eraldiseisva rajatisena. Juhul kui üldplaneering ei täpsusta ruumivajadust kergliiklustee rajamiseks eramaadel, kaaluda tingimuse määramist, et projekteerimistingimused kergliiklustee rajamiseks antakse läbi avatud menetluse.	Üldplaneering annab kergliiklusteede üldised transiivajadused, kuid ei täpsusta kas pool teed peaks kergliiklustee kulgema vms, see selgub projekteerimise käigus. Seletuskirjas ptk 6.4.4. on juba antud tingimus, et projekteerimistingimused kergliiklusteede rajamiseks antakse läbi avatud menetluse.
10		2.02.2022	7-1/48-92	3.5. Määrata üldplaneeringus tingimus, et rajatise asukoht kooskõlastatakse riigitee omanikuga juhul, kui rajatise kõrgus on suurem kui kaugus äärmise sõiduraja välimisest servast. Elektrituulikute ja tuuleparkide kavandamisel arvestada, et elektrituulik ei tohi avalikult kasutatavatele teedele (sõitumata nende funktsioonist, liigist, klassist ja lubatud sõidukiirusest) paikneda lähemal kui 1,5x(H+D) (sealjuures H = tuuliku masti kõrgus ja D = rootori ehk tiiviku diameeter). Väikese kasutusega (alla 100 auto/ööpäevas) avalikult kasutatavate teede puhul võib põhjendatud juhtudel riskianalüüsile tuginedes ja teomaniku nõusolekul lubada planeeringus elektrituulikuid teele lähemale, kuid mitte lähemale kui tuuliku kogukõrgus (H + 0,5D). Tulenevalt üldplaneeringu pikaajalisest kehtivusest on soovitatav kindla vahemaa määratlemise asemel planeeringu koostamisel kasutada väljapakutud valemit.	Üldplaneeringuga on juba määratud tingimus: Riigitee lähedusse planeeritavatele ükskõik mis otstarbega mastidel peab nende kaugus riigitee muldkehast olema vähemalt võrdne selle posti või masti kogukõrgusega. Üldplaneeringuga ei kavandata tuuleparke (üle 30 m tuulikuid). Planeeringuga on lubatud kavandada väiketuuikuid (kuni 30 m). Leiame, et väiketuuiliku puhul on piisavaks juba seletuskirjas sisalduv eeltoodud tingimus.
10		2.02.2022	7-1/48-92	3.6. Uute arendus- ja elamualade kavandamisel analüüsida olemasoleva teedevõrgu võimekust ja vastavust ning kaaluda tingimuste seadmist, näiteks detailplaneeringu koostamise kohustus, mis toetavad arendus- ja elamuala sise teedevõrgu terviklikku kavandamist ja elluviimist. Palume arvestada, et Transpordiamet ei võta arendustegevuse vajadustest tingitud uute teelõikude rajamise ja riigiteede ümberehitamise kohustust kui riigiteede võrgustiku arengu seisukohalt selleks vajadus puudub.	Üldplaneeringus on ettepanekuga juba arvestatud ja seatud seatud tingimused kohaliku teedevõrgu kavandamiseks (ptk 6.4.2).

Jrk nr	Ettepaneku esitaja			Ettepaneku sisu / lühikokkuvõte	Omaavalitsuse seisukoht
10		2.02.2022	7-1/48-92	3.7. Palume arvestada ja kajastada üldplaneeringu tekstilises osas, et üldjuhul ei ole võimalik juhtida arendusalade sademevett riigitee kraavidesse. See on võimalik vaid põhjendatud juhtudel koostöös Transpordiametiga.	Seletuskiri juba sisaldab antud tingimust.
10		2.02.2022	7-1/48-92	3.8. Üldplaneeringus tuleb vältida põhimõtet, et tehnovõrgud paigaldatakse riigitee aluselemaale. Riigitee alune maa on riigitee rajatise teenindamiseks ning vaba ruumi olemasolul anna nõusoleku seda maad kasutada. Samuti teeme erandeid asula keskkonnas. Tehnovõrgu paigaldust tuleb hinnata igakordselt suuremas täpsusastmes geodeetilisel asula olemasolul ja menetleda seda kas läbi projekteerimistingimuste või detailplaneeringu.	Üldplaneeringu põhilahenduse koostamisel soovime teha sisulist koostööd Transpordiametiga antud küsimuste lahendamiseks.
10		2.02.2022	7-1/48-92	4. Liikluskorralduse üldiste põhimõtete määramine: 4.1. Palume lähtuda OLT funktsioonist teenindada eelkõige läbivat liiklust ja võimalusel arvestada et, kohaliku liiklust teenindab eelkõige kohalik tee. Planeeringulahendusega vältida võimalusel kohaliku liikluse suunamist OLT-ile.	Põhimõttega on arvestatud, kuna valla kontekstis on ainukeseks OLT teeks põhimaantee nr 1 Tallinn-Narva, kuhu täiendavat kohaliku liiklust otseselt ei suunata.
10		2.02.2022	7-1/48-92	4.2. Arendusalade juurdepääsud OLTga lahendada üldjuhul läbi kogujateede, mis on ühendatud riigiteega ühise ristumiskoha kaudu. Koostöös Transpordiametiga määrata perspektiivse ja olemasoleva suletava juurdepääsu asukoha vajadus avalikult kasutatavale teele.	Lahendatakse põhimaantee nr 1 Tallinn-Narva planeeringuga, eraldiseisvaid tingimusi seada ei ole vaja.
10		2.02.2022	7-1/48-92	4.3. Pendellahenduse vältimiseks on soovitatav kavandada piirkonna liikluskorraldust suurendavad arendused keskustesse. Eelistada planeeringulahendust, mis ei suurenda elu- ja töökohtade vahelise pendellahenduse vajadust. Logistika- ja tootmisalade juurdepääsude kavandamisel vt punkti 1.5.	Põhimõttega on arvestatud.
10		2.02.2022	7-1/48-92	4.4. OLT-ile uusi samatasandilise ristumiskohti üldjuhul mitte kavandada. Arvestada, et kohalike teede uued liitumised põhimaanteedega tuleb lahendada asukohapõhiselt koostöös Transpordiametiga.	Lahendatakse põhimaantee nr 1 Tallinn-Narva planeeringuga, eraldiseisvaid tingimusi seada ei ole vaja.
10		2.02.2022	7-1/48-92	4.5. Määrata koostöös Transpordiametiga oluliselt muudetavad teelõigud. Oluliselt muudetava teelõiguna tähistatakse pikemat teelõiku, mille osas võib eeldada, et liiklemise sujumise tagamiseks, liiklusohutuse parendamiseks ning tee funktsiooni tagamiseks on vajalik ühe või mitme järgnevalt loetletud meetme rakendamine – tee geomeetria muutmine, sõidusuundi eraldava piirde paigaldamine, täiendavate sõiduradade ehitamine, olemasolevate ristumiskohtade arvu oluline vähendamine, eritasandiliste ristumiskohtade rajamine. Oluliselt muudetava teelõigu arendamine võib kaasa tuua muudatusi piirkonna teedevõrgus, sh muudatusi, mis on seotud teega piirnevate kinnistute juurdepääsuga. Oluliselt muudetav teelõik tähistada kaardil ja seletuskirja kanda eelpool nimetatud kirjeldus.	Oluliselt muudetav teelõik on Transpordiameti käesoleva kirja ettepanekul põhimaantee nr 1 Tallinn-Narva Kuusalu valla ulatuses, seletuskirjas on toodud eraldi peatükk antud maantee kohta (ptk 6.4.1.1.) Teised oluliselt muudetavad teelõigud puuduvad.
10		2.02.2022	7-1/48-92	5. Liikuvus ja ühistransport: 5.1. Soovitame tutvuda Rahandusministeeriumi juhiseiga „Nõuandeid üldplaneeringu koostamiseks“ peatükk 4.4 Tehniline taristu. Kasutada juhises toodud põhimõtteid ja mõisteid üldplaneeringu koostamisel, arvestades täiendavalt uue praktilisest vajadusest lähtuva mõistega OLT.	Oleme juhendiga kursis. OLT mõiste ei anna Kuusalu kontekstis täiendavat sisu planeeringulahendusele, kuna on üheselt seotud vaid põhimaantee nr 1 Tallinn-Narva, mille käsitus on seletuskirjas juba piisavalt põhjalik.
10		2.02.2022	7-1/48-92	5.2. Transpordiameti jaoks on olulised multimodaalsed ühistranspordisõlmed (näiteks pargi ja reisi bussi ning rongi ühispeatused) võimalike asukohtade määramine ja nende ohutu ligipääsetavuse tagamine jalgsi ja jalgrattaga. Samuti on oluline määrata PlanS mõistes olulise ruumilise mõjuga uued arendus- ja elumualad ning välja tuua prioriteetsed piirkonnad, mis on väga hästi ühistranspordiga ligipääsetavad või kus on potentsiaal ühistranspordi arendamiseks.	Üldplaneeringus on juba määratud pargi ja reisi parklad. Selgitame, et Kuusalu vallas puudub raudtee. Selgitame samuti, et PlanS räägib olulise ruumilise mõjuga ehitise (ORME) kavandamist. ORME nimekirja on selgelt reguleeritud VV määrusega nr 102 ja sellesse ei kuulu tavamõistes suuremad arendus- või elumualad, mistõttu pole korrektne teha ettepanekut PlanS'i mõistes olulise ruumilise mõjuga arendus- ja elumualade kohta. Suuremad uued elamu- ja arendusalad on kavandatud keskustesse ja nende lähialale, misõttu ühistranspordiga ühendamise potentsiaaliga on samuti arvestatud.
10		2.02.2022	7-1/48-92	6. Mürakategoriate määramine: 6.1. Vastavalt atmosfääriõhu kaitse seaduse § 57 juhime tähelepanu mürakategoriate määramise kohustusele üldplaneeringus maa kasutuse juhtotstarbe järgi. Riigiteelt leviva müra sisse ei soovitata planeerida I-IV kategooria objekte. Vastasel korral on oluline, et arendaja ja/või tulevane omanik avestaks liiklusest tuleneva müra ja teiste häiringute (õhusaaste, vibratsioon) kahjuliku mõjuga ja vajadusel tagaks leevendavate meetmetega nõuetele vastavad keskkonnamõjud. Arvestada et meetmete kasutusele võtmine ja finantseerimine on arendaja või KOVi kohustus.	Mürakategoriate määramise vajadusega on üldplaneering arvestanud ning ptk 6.2.2 on välja toodud: Peatükk sisustatakse KSH tulemuste põhjal.
10		2.02.2022	7-1/48-92	7. Rohevõrgustiku toimivuse tagamine ja ulukiläbipääsude seonduv: 7.1. Rohevõrgustiku sidususe tagamiseks palume sätestada konkreetsed maakasutustingimused Kuusalu valla üldplaneeringus. Planeeringus ja KSH-s analüüsida mõju keskkonnale ning planeeringus näha ette rohevõrgustiku toimimiseks vajalikud maakorralduslikud piirangud planeeritud ulukiläbipääsude suudme aladele. Palume seletuskirja ptk 6.3.2 „Roheline võrgustik“ ning planeeringu jooniseid täiendada järgnevale märkuse alusel.	Üldplaneeringus on juba seadud tingimused rohevõrgu sidususe tagamiseks, palume tutvuda seletuskirja ptk-ga 6.3.2.
10		2.02.2022	7-1/48-92	7.1.1. Ulukiläbipääsude (õkoduhtide, samatasandiliste teeühenduste ja tunnelite)toimivuse tagamiseks moodustada ulukiläbipääsudele piiranguvööndid, mis on kantud maakasutusplaanile. Piiranguvööndina käsitletakse, arvestades maa kõlvikulist jaotust ja asustuse olemasolu ulukiläbipääsudel, 500 meetrist ala ulukiläbipääsu keskpunkti. Lähtuvalt maakasutusest ja rohevõrgustiku paiknemisest võib piiranguvööndit täpsustada. Ulukiläbipääsu piiranguvööndis ei ole üldplaneeringu kehtestamise ajal seni hoonestamata katastriüksustel uute ehitiste (v.a õhuliinid, maakaabelliinid, maa-alused trassid) püstistamine lubatud. Lubatud on ehitiste püstistamine olemasolevate hoonestusaladega seotud nii, et olemasolevad ja kavandatavad ehitised moodustavad kompaktsed terviku. Ehitised, sh piirdeaiad, ei tohi takistada loomade liikumist ulukiläbipääsudele. Piiranguvööndites tuleb säilitada puistu jätkuv sidususe ulukiläbipääsude suudmeala ja ümbritsevate kasvava metsaga alade vahel. Ehitised, sh piirdeaiad, ei tohi takistada loomade liikumist ulukiläbipääsudele;	Üldplaneeringu põhilahenduse koostamisel soovime teha sisulist koostööd Transpordiametiga antud küsimuste lahendamiseks.
10		2.02.2022	7-1/48-92	7.1.2. Ulukiläbipääsude toimivuse ja rohevõrgustiku sidususe tagamiseks tuleb ulukiläbipääsude piiranguvööndis maaomanikel metsa majandades ja/või metsamajandamiskava koostades arvestada, et ulukiläbipääsu suudmeala piirkonna metsad toimivad ulukiläbipääsu juurdepääsu alana. Sellest tulenevalt tuleb metsa majandada viisil, mis tagab rohevõrgustiku puistu sidususe ja toetab loomade ulukiläbipääsu suudmeni jõudmist. Riiete planeerimisel on soovitatav koostööd alustada ulukiläbipääsu omanikuga juba enne metsateatise esitamist Keskkonnaametile, et koostöös planeerida raie teostamine mahus ja viisil, mis tagab rohevõrgustiku metsalise sidususe ja loomade läbipääsu ulukiläbipääsule. Metsateatis ulukiläbipääsu piiranguvööndis tuleb kooskõlastada ulukiläbipääsu omanikuga. Soovitatav on metsateatise kooskõlastamise asemel määrata planeeringus üldine piirang, et piiranguvööndis on laggeraie keelatud.	

Jrk nr	Ettepaneku esitaja			Ettepaneku sisu / lühikokkuvõte	Omaavalitsuse seisukoht
10		2.02.2022	7-1/48-92	7.1.3. Maavarade kaevandamist ulukiläbipääsu piiranguvõõndis vältida. Maavara geoloogiline uuringuluba ja kaevandamisluba tuleb kooskõlastada ulukiläbipääsu omanikuga	
10		2.02.2022	7-1/48-92	7.2. Planeeringus arvestada põhimõttega, et ulukiläbipääsude piiranguvõõndite ruumiamdmentid edastatakse Keskonnaametile ja ulukiläbipääsu omanikule. Raie kavandamisel saadab Keskonnaamet metsateise kooskõlastamiseks ulukiläbipääsu omanikule. Maavara geoloogilise uuringuluba ja kaevandamisloa menetluses saadab Keskonnaamet loa kooskõlastamiseks ulukiläbipääsu omanikule. Märkime, et punktide 7.1.2, 7.1.3 ja 7.2 koostöö käsitlemine üldplaneeringus sõltub oluliselt sellest, millised lahendused leitakse ministeeriumite tasemel rohevõrgustiku regulatsioonile ja vastutuse jaotamisele.	Ettepanek käsitleb edasist protsessi peale Üp kehtestamist, mis võetakse teadmiseks.
10		2.02.2022	7-1/48-92	7.3. Planeeringus näha ette perspektiivsete ulukiläbipääsude kavandamine riigiteele nr 1 orienteeruvalt km 44,7, km 49 ja km 57,6. Täpsem asukoht selgitada välja vastavalt üldplaneeringu mõõtkavas täpsustatavale rohevõrgustikule.	Selgitame, et rohelise võrgustiku paiknemist on juba täpsustatud eskiisil ning orienteeruvad ökoduktide asukohtad on esitatud ptk 6.4.1.1. skeemidel.
10		2.02.2022	7-1/48-92	8. Lennundus: 8.1. Kuusalu valla õhuruumi katavad osaliselt militaarlennu ajutised piirangualad EER15A ja EER15B, kus võib toimuda ala aktiveerimise korral militaarlennutegevus. Tegevus võib tekitada müra ning häiringuid, millega palume Teil üldplaneeringus ja KSH välja töötamisel arvestada. Alade asukohad on leitavad Maa-ameti lennunduskaardilt.	Võtame teadmiseks KSH koostamisel.
10		2.02.2022	7-1/48-92	9. Ettepanekud KSH väljatöötamisele: 9.1. KSH käigus hinnata riigiteede liikluste negatiivseid mõjusid (müra, vibratsioon, visuaalne häiring, vms) elanikkonna heaolule ja tervisele lähtudes kavandavast üldplaneeringu lahendusest.	KSH raames hinnatakse üldplaneeringuga kavandatava tegevuse mõjusid. Olemasolevate riigiteede puhul arvestatakse tervise ja heaolu neid mõjusid (nt müra), mis võivad puudutada uue maasutuse kavandamist riigiteede lähialas.
10		2.02.2022	7-1/48-92	9.2. Riigiteede müra ja selle leevendamist käsitleta atmosfääriõhu kaitse seaduse § 64 alusel, sh arendaja kohustusi müra normtasemetest lähtuvalt.	Võetakse teadmiseks.
10		2.02.2022	7-1/48-92	Palume planeeringus kasutada riikliku teeregistri põhiseid teede nimetusi ja numbreid (vt link allpool). Planeering kooskõlastada Transpordiametiga. Kooskõlastamisel palume esitada meie kirjale vastava ülesehitusega ülevaade (näiteks tabelina) Transpordiameti ettepanekute arvestamise kohta planeeringulahenduse väljatöötamisel. Ettepaneku mitteametistamisel palume sisuliselt põhjendada.	Arvestame planeeringus teeregistri põhiste teede nimetuse ja numbritega, planeering esitatakse Transpordiametile kooskõlastamiseks. Omaltp poolt palume teha edaspidi Kuusalu üldplaneeringu keskmajad ettepanekuid, mis põhinevad läbitöötatud seletuskirjale. Mõistame, et Kuusalu valla üldplaneeringu pika koostamisperioodi tõttu võivad olla ameti seisukohad uuenenud, kuid kuna tegemist ei ole lähteseisukohtade etapi, vaid eskiisiga, on kohasem teha ettepanekuid juba avalikustatud eskiisil lahendust arvestades.
11	Keskonnaamet	2.02.2022	7-1/48-91	1.1. ÜP seletuskirja ptk 6.4.4 alapunkti „Matka- ja terviserajad, puhkekohad“ (lk 70) osas märkime, et külastuskorralduse teema on korraldult läbi planeerimata, on palju ebatäpsusi ja vastuolusid: 1) Arusaamatuks jääb kaardile märgitud puhkekohade valik ja definitsioon. Mida mõeldakse puhkekoha all (vrdl RMK käsitlus)? Lahemaal on planeeritud 6 puhkekoha, neist 4 on tornid (samas ei ole näidatud kõiki torne, nt Viru raba), 1 kavandatud puhkekoht (Turbuneeme, küsitav) ja 1 eramaal asuv üksikobjekt (Turjekelder, mille massilisele külastamisele maaomanik vastu on). Puhkekohad on kaardil ebatäpselt, eksimus isegi kuni 450 m.	Puhkekohtadena on märgitud olemasolevad puhkamist võimaldavad taristud (nt vaatetornid) , puhkekohad. Üldplaneeringu põhilahenduse koostamisel vaadatakse maasutuskaardil üle ja täpsustatakse vajadusel nende asukohti.
11		2.02.2022	7-1/48-91	2) Pealkirjas nimetatakse, aga sisuliselt ei käsitleta terviserajasid. Terviserajana mõistetakse tavaliselt sportimisvõimalusi pakkuvaid rajatisi, nt (valgustatud)	Seletuskirja täpsustatakse.
11		2.02.2022	7-1/48-91	3) Arusaamatuks jääb, kas kasutatud mõistetel „matkarada“, „kohaliku tähtsusega matkarada“ ja „kohalik matkarada“ on erinev tähendus. ÜP seletuskirjas ei käsitleta, aga tegelikult on lisaks matkarajade mõistele kasutusel ka mõisted õpperada ja loodusrada.	Mõisteid täpsustatakse.
11		2.02.2022	7-1/48-91	4) Suur segadus on matkaradadega – mis on olemasolevad, mis plaanitavad, kas asukohad on ikka täpsed. Perspektiivse matkarajana (Mapinfo kaardikiht YP_puhke_rada) on tähistatud 2 objekti: 1) Haldi saare vastas asuv tegelikult olemasolev, juba lagunev eraalgatusel tehtud linnuvaatlustornide rada, 2) Joaveski jõe ääres ja endise papivabriku õuel. Kas vald võtab Haldi raja ja linnuvaatlustornid enda hallata? Olemasolevate radadena on Lahemaal märgitud (kaardikihi järgi) 42 rada/rajalõiku. Tegelikult ei ole neid enamasti olemas ning need ei kattu päriselt olemasolevate radadega (nt Pärisea ranniku õpperada, Metsa matkarada). Palume korrigeerida kaarti, võttes aluseks olemasolevad andmed ning eristada kaardil olemasolevad ning kavandatavad rajad ja puhkekohad.	Olemasolevad ja perspektiivsed matkarajad vaadatakse üle.
11		2.02.2022	7-1/48-91	5) Uued rajad ja puhkekohad: a) Lahemaa rahvusparki kaitsekorralduskava aastateks 2016–20251 (edaspidi kava või kaitsekorralduskava) kohaselt Lahemaale uut külastustaristut ei kavandata. Uute radade ja puhkekohade kavandamine peab olema väga hoolikalt läbi mõeldud ja kõikide osapooltega läbi arutatud, sh kaitsealadel on vajalik Keskonnaameti kooskõlastust. Mis on nende uute radade eesmärk? Ei pea võimalikuks korraldult planeerimata ja läbi arutamata radade kinnistamist ÜP-s. Nt on välistatud uute radade tegemine Suurekõrve, Lohja ja Hara soo sihtkaitsevõõnditesse. Mitmed rajad näivad olevat juhuslikud jooned, tegelikult nendes kohtades olemasolevaid radu ei ole. Nt Suurpea-Turbuneeme raja asukohas olemasolevat rada ei ole, eeldab lääneosas silla ehitamist üle laia kraavi jne – välistatud. Mitmed kaardile märgitud uued rajad kulgevad paralleelselt kavandatava kergliiklusteega või olemasoleva RMK rajaga (Viru raba) või Metsa matkarajaga – selline lahendus ei ole mõistlik. b) Kui planeeritakse uusi radu ja puhkekohti, siis peab arvestama elementaarsete radade planeerimise põhimõtetega. Rada peab olema terviklikult kaardile märgitud ja läbi mõeldud. Praegu on kaardil lühikesed lõigud. Osa radasid on ühesuunalised ehk eeldavad külastajalt sama teed pidi tagasi tulemist. Nt Loksalt Turbuneeme savitiikide juurde viiv rada. c) Rada peab olema külastajale ohutu. Nt Pärisea rand kohati väga märg ja roostunud. Rada ei tohi kahjustada-häirida loodust ega kohalikke inimesi. d) Uute külastusobjektide tegemisel peab olema tagatud nende edaspidine hooldus (pikas perspektiivis), sh prügikoristus, tähistuse korrastamine, vajadusel rajatiste rekonstrueerimine või eemaldamine, raja puhastamine sinna langenud puudest, niitmine jne. Näide: eraalgatusel tehtud ning nüüd lagunevad, ohtlikud ja kasutuskõlbmatuks muutunud laudrada ja linnuvaatlustornid Viinistu külas. Eriti hoolikalt tuleb kaaluda puhkekohade hoolduse järjepidevust ja kaasnevaid kulusid – prügikoristus, lõkkekohtade puudega varustamine jne. Kas valla eelarves on selleks ressursid olemas? Nt Turbuneeme endise savikarjääri juurde on planeeritud puhkekoht Karjanpohja saviaugud – mida on täpsemalt mõeldud? Sinna viiv tee ei ole praegu masinaga läbitav ehk hooldus keeruline. Autodele ligipääsu võimaldamise tulemuseks võib olla nn läbustamiskoha teke (lähedal Loks linn). Asukohapunkt kaardil on endistest hoonetest u 100 m eemal märjas metsas. e) Vajalik on kõikide maaomanike nõusolek, kelle maale uus rada/puhkekoht jääb. Senine praktika näitab, et eramaadele külastusobjektide rajamine on riskantne. Praegused või järgmised omanikud ei pruugi hiljem enam olla nõus, et võrad inimesed nende maa peal käivad. Raja ümbersuunamine on sageli võimatu. Külastus võib takistada maade hooldamist (niitmine, karjatamine, põlluharimine) ja vastupidi. Siinkohal võiks mõelda ka selle peale, et viimasel ajal on külastajad nurisenud, kui raja kõrval on tehtud raiet – kas	a)-d) Matkaradade asukohad vaadatakse üle. e) Üp raames me ei taotle kõike maaomanike nõusolekut, radade asukohad on põhimõttelised ja need tuleb täpsemalt kavandada edaspidiste tegevuste käigus. f) täpsustame tingimuste pealkirja, samuti selgitame, et punkt 2 ja 4 ei ole kattuvad - punkt 2 räägib juurdepääsust rajale (st see peab olema mõõda avalikult kasutatavat teed), punkt 4 viitab, et rada ise peab olema ka avalikult kasutatav. Üldplaneering kavandab matkaradasid ainult avalikuks kasutuseks. Planeering ei kavanda eramaale maaomaniku enda otstarbeks (nt turismitalu jaoks) rajatavaid matkaradasid või puhkekohti.
11		2.02.2022	7-1/48-91	1.2. ÜP seletuskirja ptk 3 alapunktis „Loodus- ja kultuurikeskkond“ (lk 15) on kirjutatud: „Kaitse korraldamine toimub kaitse-eesmärkide ja kaitsekorralduskava järgi“. Ilmselt on mõeldud kaitse-eesmärkide asemel Lahemaa rahvusparki kaitse-eeskirja. Palume korrigeerida.	Seletuskirja täpsustatakse.

Jrk nr	Ettepaneku esitaja			Ettepaneku sisu / lühikokkuvõte	Omaavalitsuse seisukoht
11		2.02.2022	7-1/48-91	1.3. ÜP seletuskirja ptk 3 alapunktis „Ettevõtlus“ (lk 16) on kirjas: „Puhke- ja turismimajanduse arendamist soositakse kõikidel väärtusliku maastiku aladel.“Keskonnaameti hinnangul on see liiga üldistav ja ei vasta tõele. Igal pool ei saa seda soosida, kuna see on vastuolus kaitseala kaitsekorra ja eesmärkidega.	Seletuskirja täpsustatakse Lahemaa RP väärtusliku maastiku osas.
11		2.02.2022	7-1/48-91	1.4. ÜP seletuskirja ptk 3 alapunktis „Ettevõtlus“ (lk 16) on kirjas: „Kohalikel ressurssidel põhineva taastuvenergeetika kasutuselevõtmine on soositud kogu vallas, kasutades sellekseele kõige väheväärtuslikke alasid.“. Taaskord on tegu liiga üldistava väitega. Mida mõeldakse väheväärtuslike alade all? Nt Lahemaa on terveviti määratud väärtuslikuks aladeks. Pääkesepaneelid katusel või õuemaal võiks olla lubatav.	Täpsustame sõnastust. Selgitame, et taastuvenergeetika ulatuslikum kavandamine (nt pääkesepargid) ei saa toimuda teiste täna väärtustatud alade arvelt, millele toetudes on põhimõtte sõnastatud. Planeering toetab taastuvenergeetika kavandamist juba olemasolevatel hoonetel, seda ka Lahemaa rahvusparkis (vt ptk 6.5.8).
11		2.02.2022	7-1/48-91	1.5. ÜP seletuskirja ptk 3 alapunkti „Asustus“ (lk 14) kohaselt, kuna valla rahvaarv on olnud viimasel 5 aastal stabiilne/nõrgalt kahanev, puudub oluline vajadus täiendavate alade hoonestamiseks väljaspool ÜP-ga määratud tihesustusega ja kompaktsel hoonestusega alasid. Peale planeeringu kehtestamist ei nähta seega ette planeeringuga määratud tihesustusega alade või kompaktsel hoonestusega alade täiendavat laienemist põllu- ja metsamaadele või uute kompaktsel hoonestusalade teket. Samas on ptk-s 5.15 punktis 2 öeldud, et kaitseala valitseja loal võib hoonestada kompaktsesse aladesse juba jäävaid põllu- ja metsa maa-alasid. Keskonnaamet teeb ettepaneku kustutada eeltoodud lausest „metsa maa-alasid“. Lahemaa rahvusparki kaitse-eeskirja § 23 l g 1 p 1 sätestab üheselt, et metsamaale hoonete püstitamine on keelatud, seega ka kompaktsel alal. Palume kustutada ka järgnevates punktides „metsamaa“, kui see puudutab hoonestamist Lahemaa rahvusparkis.	Korrigeerime ptk 5.15 p 2 sõnastust vastavalt ettepanekule.
11		2.02.2022	7-1/48-91	1.6. Eksitav on ÜP seletuskirja ptk-s 4.5.1 (lk 20) toodud väide, et aladel, mis jäävad Lahemaa rahvusparkist välja, puuduvad lausalsed looduskaitsealised piirangud. Lisaks Lahemaa rahvusparkile jääb valla territooriumile mitmeid looduskaitsealuseid objekte, mis on nimetatud seletuskirja ptk-s 6.3.1.	Seletuskirja täpsustatakse.
11		2.02.2022	7-1/48-91	1.7. ÜP seletuskirja ptk-s 4.5.2 punktis 10 (lk 22) on kirjas: „Väljaspool ehitusalasid on võimalik talukohti taastada, üksikud hooned rekonstrueerida või lammutada“. Palume lisada lause lõppu „...kui looduslikud olud seda võimaldavad“. Igal üksikul juhul on see kaalutlusotsus, seega ei saa üheselt kindlalt väita, et taluhoonestuse taastamine on igal juhul võimalik.	Seletuskirja täiendatakse ettepaneku alusel.
11		2.02.2022	7-1/48-91	1.8. ÜP seletuskirja ptk-s 6.2.1 (lk 50) on kirjas: „Ohepalu maastik asub Lahemaa lõunaosas“. Ohepalu maastik ei asu Lahemaal. Palume korrigeerida.	Seletuskirja täpsustatakse.
11		2.02.2022	7-1/48-91	1.9. ÜP seletuskirja ptk-s 6.2.1 (lk 51) alapunktis „Väärtuslike maastike kasutus- ja ehitustingimused“ punktis 4 on öeldud: „Säilitada põllumajandusmaastike avatus (nt harimise, niitmise). Hoida maaparandussüsteemid korras“. Märkime, et osade koosluste puhul võib maaparandussüsteemide korrahoidmine kahjustada loodusväärtusi.	Täpsustame antud teemat üldplaneeringu põhilahenduse koostamisel.
11		2.02.2022	7-1/48-91	1.10. ÜP seletuskirja ptk-s 6.2.1 alapunkti „Kaunite vaadete ja ilusate teelõikude kasutamise- ja ehitamistingimused“ punktis 2 (lk 51) on kirjas: „Rajada ilusatele vaatekohtadele peatus- ja puhkekohad. Puhkekotade puhul tagada elementaarsed taristud (tualetid, prügimajandus, pingid, parkimiskohad jne)“. Palume täpsustada, mida siin on mõeldud. Päril kindlasti ei ole kõikidesse märgitud kohtadesse võimalik kirjeldatud taristut rajada. Samuti juhitakse tähelepanu on esinevad vastuolud puhkekotade kaardiga ning eelnimetatud ptk-ga. Kaardikihid on ka ebatäpsed. Lahemaal on kaardikihil YP_vaat_koht 2 punktis: 1) Viru rabas suvalises kohas; 2) Uuri külas suvalises kohas. Lahemaal on kaardikihil YP_vaat_vaadde_suunaga 24 punkti. Ka need ei ole kuigi täpsed (osaliselt küll ilmselt seetõttu, et neid oleks kaardil näha).	Täiendamine tingimust järgmiselt: Rajada ilusatele vaatekohtadele võimaluse korral peatus- ja puhkekohad. Puhkekotade puhul tagada elementaarsed taristud (tualetid, prügimajandus, pingid, parkimiskohad jne). Vaatekohtade paiknemist kaardil täpsustatakse.
11		2.02.2022	7-1/48-91	1.11. ÜP seletuskirja ptk-s 6.2.1 (lk 51) käsitletud ilusad teelõigud on ilmselt kihil YP_vaadde_korid. Valik jääb aga arusaamatuks. Nt miks ei ole ilusaks teeks märgitud Pärisea ja Juminda poolsaarte teed? Samas on seal mõned teed, mida ei ole olemas (nt Juminda tee planID 3532004) või ei ole hästi läbitavad, lähedavad läbi taluõuede (Kõnnu külas).	Ilusad teelõigud tulenevad kehtivast Harju maakonnaplaneeringust 2030+. Ilusate teelõikude paiknemine vaadatakse üle.
11		2.02.2022	7-1/48-91	1.12. ÜP seletuskirja ptk-s 6.4.4 (lk 70) alapunkti „Tingimused jalg- ja jalgrattateede kavandamiseks“ punktis 1 on öeldud, et puhkekohad ja matkarajad tuleb viidastada ja hoida korras. Teeme ettepaneku lisada punkti 1 juurde, et kes matkaraja rajab ja viidastab, see on kohustatud need ka korras hoidma ja valadusel likvideerima.	Korrigeerime seletuskirja
11		2.02.2022	7-1/48-91	1.13. Märkused rohevõrgustiku osas (ÜP seletuskirja ptk 6.3.2): 1) Vastuolu (väljaspool Lahemaa) – rohevõrgustiku tuumalal on mäetööstuse sihtotstarbega maa-alad. 2) Alapunkti „Rohelise võrgustiku kasutamistingimused“ punktis 10 on kirjas: „Rohelise võrgustiku kuuluvatel looduskaitse alustel objektidel (kaitsealad, I ja II kategooria kaitsealuste liikide elupaigad jne) on majandustegevus vastavalt looduskaitsealadele keelatud või piiratud“. See lause on sisutu, kuna rohevõrgustiku aladel ei ole kaitsekord seatud LKS alusel ja kasutustingimused ei tohiks sõltuda LKS kohasest kaitsekorrast. 3) Rohevõrgustiku alade piirid vajavad täpsustamist. Hetkel näivad need väga juhuslikud ja läbimõtetamata. Nt Lahemaa on valdavas osas üksainsu suur tuumala – aga miks on peetud vajalikuks teha Loksa lähedale koridor? Miks on rannalad rohevõrgustikust välja jäetud (sh nt Külaotsa ja Hauaneeme sihtkaitsevööndid)? Lahemaa lääneosas on tehtud koridore, aga need ei näi loogilised. Miks ei ole kaitsealad haaratud rohevõrgustikku – nt Ubari maastikukaitseala ja Ubarimetsa looduskaitseala, Valkla looduskaitseala, Kodasoo mõisa park, Kolga mõisa park ja allee, projekteeritavad metsavajakute looduskaitsealad Kolga lähedal?	1) Selgitame, et rohelise võrgustiku aladel võivad paikneda olemasolevad mäetööstuse maa-alad, neid ei lõigata selle tõttu rohelisest võrgustikust välja. Pikemas perspektiivis vaadatuna on kaevandamistegevus ajutine - st kaevandamise lõppedes alad korrustatakse ning ala võib edaspidi täita teatud rohevõrgu funktsioonide. Lisame seletuskirja, et rohevõrgus paiknevate karjääride korrustamisel on sobiv roheala, veekogu vm kavandamine. Korrustatud karjäärialal ei ole lubatud võtta intensiivsemalt kasutusele võrreldes karjääri avamise eelse olukorraga. 2) Jääme antud tingimuse juurde, kuna oluline on eristada, et kõik rohevõrgustikku kuuluvad alad ei ole tavapärastel majandatavad maatulundusmaad. Rohevõrgustikku jäävad paljud kaitsealad, kus tuleb arvestada majandustegevuse piirangutega. 3) Rohevõrgustiku kulgumine vaadatakse üle
11		2.02.2022	7-1/48-91	1.14. Palume ÜP seletuskirja ptk 6.3.3 alapunkti „Üldised põhimõtted maardlate kasutamiseks“ lisada punkt, et kaitsealadel ei ole kaevandamine võimalik.	Tingimus lisatakse.
11		2.02.2022	7-1/48-91	1.15. ÜP seletuskirja ptk 6.3.5 alapunkti „Puhke- ja kaitsemetsade kasutamise tingimused“ punktis 1 (lk 62) on kirjas: „Puhke- ja kaitsemetsade aladel tuleb tegevused – nii metsaraie kui võimalike ehitiste kavandamine – planeerida selliselt, et ala säilitaks oma kõrge puhkeväärtuse või kaitseotstarbe“. Kas selliselt sõnastatud punkt tagab, et ei tekiks metsamaale pääkeseparkide või tuulikuide? ÜP on aluseks detailplaneeringute koostamisele ja maa-alade munitsipaliseerimisele. Seletuskirjas ei ole ka ptk-s 6.5.8 „Taastuvenergeetika“ metsamaa raadamise temaatikat käsitletud.	Täiendame seletuskirja
11		2.02.2022	7-1/48-91	1.16. ÜP seletuskirja ptk-s 6.5.8 (lk 73) on öeldud: „Keskonnasäästlikuma energiatootmise eesmärgil soositakse vallas taastuvenergeetika kasutuselevõtmist./.../Uute energialiikide kasutuselevõtmise tuleb samamoodi tänapäevaga eeldada, et teatud asukohad on sobivamad ja teised vähesobivamad. Sobivuse analüüsimisel tuleb arvestada energiataristu mõju analoogselt täna kavandatavatele taristutele (nt mõju loodusväärtustele, kultuuriväärtustele, inimese tervisele ja elukeskkonnale jne)“. Märkime, et väiketuulikut ja pääkeseparkide kavandamise kriteeriumites tuleb selgesõnaliselt tuua välja, et tuulikut või pääkeseparkide tarbeks ei ole lubatud kasutada metsamaad ja selle tarbeks metsamaa raadamist.	Täiendame seletuskirja
11		2.02.2022	7-1/48-91	1.17. Märkused munitsipaalomandisse taotletavate alade osas (ÜP seletuskirja ptk 6.7.2): 1) M27 – Andineeme küla puhke- ja virgestusmaa – Tsitre neeme tipus mere ääres, st igasugu asustusest eemal. Riigimaa (katastritunnus 35203:001:0168). 2) M18 – Kasispea, külaplats (katastritunnus 42301:004:0329) – pool sellest on eramu (endine kauplus, eelmise aasta ehitat uus maja), pool on teederist. 3) M5 Uuri – külaplats ja ligipääs Kahala järvele. Seal on pumpla, maa sihtotstarve jäätmehooldi maa – seega tekib vastuolu. Kui tuleb ligipääs järvele, siis peab tekkima tee, randa parkla jms? Praegu ei ole seal midagi, lihtsalt võpsik ja kraaviserv. Eramaad. Parem ligipääs järvele on u 900 m põhja pool, seal on ka Kahala järve jääka asukoht. 4) M12 Kolgaküla avaliku kasutusega puhke- ja spordirajatis kompleksi 105 ha. Põhjaosas on olemasolev, aga kas ka lõunaosas nii suurelt planeeritakse? 5) M22 – Turbuneeme küla, külaplatsi kavandamiseks ja M34 Turbuneeme puhkeala ja ligipääsute rajamiseks – praegu on seal ortofoto mere ääres roostik, mingit teed ei ole. Ortofoto järgi paistab olevat eriti madal kivine rand, st ujumiseks sobimatu – tekib küsimus mis ligipääsu sinna rajada soovitakse? Juurdepääs kallarasjale on märgitud eemal (kavandatavalt külaplatsialalt).	Üldplaneeringu põhilahenduse koostamisel soovime jätkata koostööd Keskonnaametiga asustuse suunamise põhimõtete ning üldplaneeringu eskiislahenduse avalikustamisel esitatud ettepanekute arutamiseks.

Jrk nr	Ettepaneku esitaja			Ettepaneku sisu / lühikokkuvõte	Omaavalitsuse seisukoht
11		2.02.2022	7-1/48-91	1.18. ÜP seletuskirja ptk-s 8 (lk 81–82) kohta märgime, et Pärisepa uus ehitusala asub suures osas ranna ehituskeeluvööndis ja veekaitsevööndis ning metsamaal, kus ehitamine on suurte piirangutega. Hara küla ja Pärisepa linnaku ehitusala hõlmavad ka metsamaad, arvestada, et kaitse-eeskirja § 23 lg 1 p 1 sätestab üheselt, et metsamaale hoonete püstistamine on keelatud.	
11		2.02.2022	7-1/48-91	1.19. Täiendavad märkused kaardirakendusele: 1) Kolga alevik – kooli staadionist edela poole ei saa planeerida puhke- ja virgестuse maala ehk aktiivseid tegevusi – seal on Harju-Kolga limatünniku püsilupaik. 2) Mohni saar – saare läänekaldalt eemaldada märk „sildumine“, tingmärk annab vale signaali, sest saarel puudub vastav koht. Samuti eemaldada „RMK puhkekoht“ – saarel on matkarada osaliselt laudrajana, puhkekohta ei ole ette valmistatud ega planeerita. Eemaldada Viru raba raja algusest RMK puhkekohta tingmärk – seal ei ole puhkekohta. 3) Ei nõustu uue matkaraja planeerimisega läbi Suurekõrve sihtkaitsevööndi (katastritunnustel 42301:002:0536, 42301:002:0260, 42301:002:0541), Hara soo sihtkaitsevööndi (katastritunnustel 42301:002:0538, 42301:002:0539), kus on ka liikumiskeeld - keelatud on viibimine väljaspool teid sihtkaitsevööndis 1. veebruarist 31. augustini. Ei nõustu ka matkarajaga läbi Lohja sihtkaitsevööndi (katastritunnus 42301:002:0443). Rahvusparkis on piisavalt juba ettevalmistatud kohti looduses liikumiseks. 4) Linnuvaatlustornid: Linnuvaatlustorn Keikmäe soos - kui on mõeldud RMK Majakivi matkaraja vaatetorni, siis kihil on märk vales kohas, õige asukoht on ca 215 m loodes. Vihasoo linnuvaatlustorni õige asukoht on ca 150 m kirde pool. 5) ÜP-s on põhimõttelised piirkonnad sildumiskohtadele, slippidele ja laurikohtadele nt Kiü-Aablas on paadikuuride ja laurikohti kantud kaardile ca 1,19 km pikkuselt. Palume selgitada, kas on analüüsitud, kas kogu seda ala on nii suurelt vajalik planeerida. 6) Virve külas on märgitud ca 1,4 km pikkuselt rannakindlustus. ÜP seletuskirjas ei ole käsitletud nii mastaapse ehitise/rajatise vajadust Virve külas.	1) Arvestame infoga 2) Avestame 3) Arvestame 4) Täpsustame asukohti 5) Soovime täiendavalt arutada Keskkonnaametiga 6) Rannakindlustus Virve külas lisatakse seletuskirja, kavandatava tegevuse mõju analüüsitakse KSH aruandes
11		2.02.2022	7-1/48-91	1.20. ÜP seletuskirjas tuleb lisaks kaitsealustele liikidele eraldi välja tuua ka võõrliikidele pühendatud punkt (eelkõige karuputk). Karuputke võõrliikideks on Eestis hiid- ja Sosnovski karuputk, mis oma kiire levimise ja paljunemise tõttu on ohuks meie looduslikele kooslustele ja ka inimestele. Nii tõrjolevad, kui ka hävinud karuputke kasvukohad on leitavad Maa-ameti kaardirakenduses: https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/karuputk .	Leiame, et tegemist ei ole üldplaneeringus lahendatava teemaga.
11		2.02.2022	7-1/48-91	1.21. Kultuuripärand. Lahemaa rahvusparki ala püstitamiskõhaldus ja ehitustingimused lähtuvad üldjoontes Lahemaa rahvusparki kaitsekorralduskavast. Samas puuduvad ÜP seletuskirjast mõned Lahemaa rahvusparki kava ehitusväärtuste grupid. Üldplaneeringusse tuleb lisada mõned pärandigrupid, mis kaitsekorralduskavas ja kaartidel on täpselt veel käsitlemata, sest vastavad alusuuringud ei olnud aastaks 2016 tehtud: 1) Kaitsekorralduskavas on täpselt kirjeldamata militaarpärandi väärtused – väärtuste määratlemisele aluseks olev alusuuring oli 2016. aastal tegemata. Muinsuskaitseamet tellis valdkondliku uuringu ning 2018. aastal esitati selle lõpparuanne https://register.muin.ee/file/militaryheritagegeneral/47.pdf . Aruandega seotud Kuusalu valda puudutavad väärtuslikud objektid on registris https://register.muin.ee/public.php?menuID=militaryheritage . Palume üldplaneeringus märkida ära kindlasti nii Lahemaa, Eesti kui Euroopa jaoks olulise väärtusega Suurpea, Pärisepa ja Hara militaarpärandi ning samuti Turbuneeme, Tisre ning Leesi objektid. Miks mitte ka Lahemaal väljapoole jäävad Kupu, Tõrakõrve ja Salmistu objektid. Suurpea Instituudihoone, klubihoone ning veetornid, Hara sadamakompleksi mõtetendid, tsariaegne kordon jt olulised objektid väärtuslikult säilitamist. 2) Kaitsekorralduskavas on täpselt käsitlemata piirkonna mere- ja rannikupärand, sh paadikuurid, lautrid, sadamad. Selle kohta on Juminda poolsaare eestvõtmisel teostatud kaitsekorralduskava alusuuring traditsioonilise rannakalanduse kohta (2019 vahearuanne https://juminda.ee/wp-content/uploads/2020/03/Rannakalandus-14-3-2020-final.pdf , lõpparuanne on valmimisel), mis tuleks integreerida üldplaneeringusse. Seal on kirjeldatud nii tekstiliselt kui kaardiliselt ka Lahemaa ajaloolised lautrid ja paadikuurid, seotud väärtused ja traditsioonid.	1) Planeeringusse lisatakse militaarpärandi käsitlus 2) Üldplaneeringus saame arvestada nimetatud uuringuga. Palume meile edastada lõpparuanne selle valmimisel. Juhul, kui uuringuga kaasnevad ka ruumiandmed (kaardikihid), palume need ka edastada, et saaksime vajadusel üldplaneeringu kaardimaterjali korrigeerida/üle vaadata.
11		2.02.2022	7-1/48-91	1.22. Kommentaarid ptk-s 8 toodud Kuusalu ÜP ettepanekutele Lahemaa rahvusparki kaitsekorralduskava muutmiseks (lk 81–82): 1) Suurpea kortermajade alade ettepanek, et ka uus hoonestus võiks olla neljakordne, ei ole asjakohane – kaitsekorraast lähtuvalt ei saa uus hoone olla rohkem kui kaheksakordne (kaitse-eeskirja § 23 lg 3 p 2). 2) Pärisepa ja Hara arendusalade ehitustegevus peab olema kooskõlas Lahemaa rahvusparki kaitsekorra ja kaitse-eesmärkidega. Nende alade võimalikkust saab kaaluda, aga aladele tuleb seada täpsed piirid, arvestades ehituskeeluvööndi ja metsamaa kõlvikuga ning konkreetsed ehitus- ja lammutustingimused. Väärtuslik militaarpärand peab säilima. Olemasolevast mahust suuremaid ehitusmahte ei ole igal juhul võimalik saada. Planeerida tuleb ka ohtlike varemete konservveerimine/lammutus/juuskasutus.	Üldplaneeringu põhilahenduse koostamisel soovime jätkata koostööd Keskkonnaametiga asustuse suunamise põhimõtete ning üldplaneeringu eskiislahenduse avalikustamisel esitatud ettepanekute arutamiseks.
11		2.02.2022	7-1/48-91	1.23. ÜP seletuskirja ptk-s 6.4.1.1 (lk 66) on kirjutatud: „Uute kogujateede planeerimisel arvestada Lahemaa Rahvusparki ja Põhja-Kõrvemaa looduskaitsealaga, samuti muude keskkonnakaitseliste piirangutega (nt vääriselupaigad). Ehitusprojektidele tuleb läbi viia keskkonnamõju hindamine vastavalt hetkel kehtivale õigusruumile. Mõjude hindamises raames täpsustada ökodoktide ja loomalaipäisuse vajadus ja asukohad“. Palume siinkohal ka välja tuua, et Lahemaa rahvuspark ja Põhja-Kõrvemaa looduskaitseala on ühtlasi ka Natura 2000 võrgustiku loodus- ja linnualad ning märgime, et sellest tulenevalt ei saa piirduda ainult lausega, et ehitusprojektidele tuleb seetõttu läbi viia keskkonnamõju hindamine. Tulenevalt Natura teema viimase aja arengutest, sh viimase aja kohtuotsustest (nt Riigikohtu halduskollegiumi otsus kohtuasjas nr 3-16-1472, Tartu Ringkonnakohtu otsus kohtuasjas nr 3-17-2085), tuleb varasemat strateegilist planeerimisdokumentide (edaspidi SPD) Natura hindamise praktikast parandada. Kui varasemalt oli aksepteeritav praktika, et SPD-de Natura hindamisel viidi tihtipeale läbi vaid eelhindamine ja markeriti objektid või tegevused, mille konkreetsel kavandamisel tuleb viia läbi täiendav Natura hindamine, siis see võis viia selleni, et SPD-ga antakse nõusolek teatud tegevusteks, mille mõju Natura alale ja tolle terviklikkusele ei ole teada ning sellise SPD kehtestamine on seetõttu vastuolus loodusdirektiivi ja KeHJS § 45 lg-ga 2. Korrektn on, kui SPD-s ja selle Natura hindamises (vajaduse puhul ka asjakohase hindamise etapis) töötatakse välja planeeringulahendus, mille puhul on võimalik järeldada, et soovitud maakasutus või ehitist on alale põhimõtteliselt võimalik rajada, vajadusel tuleb SPD-s ette näha meetmed ja tingimused, mille järgimisel välistatakse ebasoodne mõju Natura alale ja mis võimaldavad järeldada, et ebasoodne mõju puudub. Ka ÜP-de koostamisel võib olla vajalik Natura asjakohase hindamise läbiviimine ja alati ei saa enam piirduda vaid Natura eelhindamisega. Kui Natura hindamise tulemusel ei ole ebasoodne mõju välistatud, võib SPD kehtestada vaid Natura erandi rakendamisel. Kindlasti tuleb arvestada, et Natura eelhindamisel ei tohi arvestada leevendavate meetmetega, leevendavad meetmed kuuluvad Natura asjakohase hindamise etappi.	Täpsustame teksti ja lisame, et põhimaantee ehitusprojektile on Natura alade osas on vajalik läbi viia ka Natura hindamine. Oleme teadlikud Natura hindamise lähenemise muutusest ning arvestame sellega KSH aruande koostamisel.
11		2.02.2022	7-1/48-91	II VESI 2.1. Kuigi ÜP-d menetletakse kuni 30.06.2015 kehtinud PlanS järgi, palume siiski võimalusel ÜP-s lahendada ka hetkel kehtivas PlanS-s määratud ülesandeid. Nt on hetkel kehtiva PlanS § 75 lg 1 p 30 alusel ÜP üheks lahendatavaks ülesandeks sanitaarkaitsealaga veehaarete asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine. Hetkel pole üldplaneeringu eskiislahenduste kaartidel märgitud piirkonnas olevaid veehaardeid ning nende sanitaarkaitsealasid.	Selgitame, et kehtiva PlanS § 75 lg 1 toodud ülesannete lahendamine sõltub omaavalitsuse otsustest, kuidas ülesandeid on vajalik ÜP raames lahendada. Leiame, et kuna info antud taristu osas on juba leitav Maa-ameti kitsenduste kaardirakendustest ning kitsendused tulenevad õigusaktist, ei ole otstarbekas objekte ja nende kitsendusi üldplaneeringus dubleerida. Kuna endiselt on kehtestatavateks dokumentideks ka ÜP pdf-joonised, siis täiendavate objektide lisamine ei toeta kaartide loetavust. Nõustume samas, et info objektide kohta on oluline, mistõttu lisame seletuskirja selgituse, et veehaarete asukohad ja nende rakenduvad kitsendused on leitavad Maa-ameti kitsenduste kaardirakendusest (https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/kitsendused)
11		2.02.2022	7-1/48-91	2.2. ÜP seletuskirja ptk-s 5.6 (lk 38) on öeldud, et põllumajandusliku tootmise puhul tuleb vältida reostusohu ning tagada põhjavee kaitse. Tekib küsimus, et miks ainult põllumajandusliku tootmise puhul? Kas muu tootmise puhul võib siis tekitada reostust ja saastada põhjaveid?	Täpsustame seletuskirja.

Jrk nr	Ettepaneku esitaja			Ettepaneku sisu / lühikokkuvõte	Omavalitsuse seisukoht
11		2.02.2022	7-1/48-91	III. Jäätmed 3.1. ÜP seletuskirja ptk-s 6.5.7 (lk 73) on välja toodud, et Kuusalu vallas toimub jäätmehoolduse arendamine vastavalt kehtivale jäätmekavale. Kas Anija, Jõelähtme, Kiili, Kose, Kuusalu, Raasiku, Viimsi valla ning Maardu linna ühine jäätmekava (Ida-Harjumaa jäätmekava) 2015–2020 on hetkel veel kehtiv? Keskkonnaametile ei ole uuendatavat jäätmekava arvamuse avaldamiseks seni esitatud. Seega palume antud teemat täpsustada.	Nimetatud jäätmekava on kaotanud kehtivuse, mistõttu eemaldame viite antud dokumendile. Jääme samas toodud tingimuse juurde, et Kuusalu vallas toimub jäätmehoolduse arendamine vastavalt kehtivale jäätmekavale, kuna üldplaneeringu kehtivuse ajal võib kehtida mitu jäätmekava.
11		2.02.2022	7-1/48-91	IV. Maavarad 4.1. ÜP seletuskirja ptk-s 6.3.2 (lk 59, 60) on loetletud rohelise võrgustikukasutamistingimused. Punkt 11 algab „Kaevandussoovi ja rohelise võrgustiku...“. Juhime tähelepanu, et sõna „kaevandus-“ asemel on korrektne kirjutada „kaevandamis-“.	Seletuskirja täpsustatakse.
11		2.02.2022	7-1/48-91	4.2. ÜP seletuskirja ptk-s 6.3.3 (lk 60) on loetletud üldised põhimõtted maardlate kasutamiseks. Punktis 4 on kirjas „Juba avatud karjäärides kaevandatava maavara täieliku ammendumiseni ja maa-ala korrastamiseni ei ole uute karjääride avamine ja maardlate kasutusse võtmine lubatud“. Palume punkt 4 eemaldada, kuna ÜP-ga ei saa ega ole õige keelata uute karjääride avamist ja maardlate kasutusele võttu.	Kohalikul omavalitsusel on õigus suunata oma territooriumi kavandamist. Üldplaneeringu juriidiline menetlus lähtub kuni 31.06.2015 kehtinud PlanS'ist, samas planeeringu sisulisel koostamisel arvestatakse ka kehtiva PlanS §75 lg 1 toodud ülesannetega, sh p 15) maardlatest ja kaevandamisest mõjutatud aladest tekkivate kitsenduste määramine. Selgitame, et üldplaneeringuga ei ole määratud absoluutset kaevandamistegevuse keeldu, tegemist on pigem ajastava tingimusega, mis piirab samaaegselt tegutsevate karjääride arvu.
11		2.02.2022	7-1/48-91	4.3. ÜP seletuskirja ptk-s 6.3.3 (lk 60) on punktis 5 kirjutatud: „...Teede tugevdamine on huvitatud osapoolte kohustus“. Märkime, et ÜP-ga ei saa seada keskkonnaloale tingimusi. Kuna Keskkonnaamet ei saa reguleerida tegevusi väljaspool määerandise teenindusmaad, tuleb ptk 6.3.3 punktis 5 nimetatute teomaniku ja tootleja vahel kokku leppida iga maapõue kaevandamiseks antava keskkonnaloa taotluse menetluse juures eraldi.	Võtame info keskkonnaloa osas teadmiseks. Samas jääme antud tingimuse juurde, mis võimaldab omavalitsusel teede tugevdamist nõuda.
11		2.02.2022	7-1/48-91	4.4. Turba kaevandamiseks tuleb eelistada juba kuivendusest rikutud alasid. ÜP seletuskirja ptk 6.3.3 punktis 6 käsitletu on õigusaktiga määratud. Turbatootmisala saab avada ainult keskkonnaministri 27.12.2016 määruse nr 87 „Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja“ lisas 2 nimetatud alal.	Eemaldame tingimuse seletuskirjast.
11		2.02.2022	7-1/48-91	V. Mets 5.1. Puhke- ja kaitsemetsade puhul on kohustus kooskõlastada metsa majandamise kava omavalitsusega. Raie tegemiseks esitatakse Keskkonnaametile metsateatis, mille alusel peab Keskkonnaamet hindama kavandatava raie vastavust õigusaktide (sh üldplaneeringute) nõuetele. Palume täpsustada, kas nähakse ette ka iga üksiku metsateatise kooskõlastamise vajadust või kui mitte, siis kuidas Keskkonnaametini jõuab info, kas raievastab kooskõlastatud kavale (nt viide kust on need kättesaadavad).	Vallavalitsus soovib antud küsimusi üldplaneeringu põhilahenduse koostamisel täpsustada ning RMK, Keskkonnaameti ja kohalike koukondadega arutada.
11		2.02.2022	7-1/48-91	5.2. ÜP seletuskirja ptk-s 6.3.2 (lk 59) on toodud rohelise võrgustiku kasutamistingimused, kus otsesed piiranguid metsaraie ei ole välja toodud. Kui kohaliku omavalitsuse hinnangul ei kahjusta metsaraie rohevõrgustiku toimimist ja mingeid piiranguid raietele vajalik seada ei ole (metsaraie ei vähenda looduslikke alasid), siis palume võimalusel ka välja tuua, et raietele rohevõrgustiku alal piirangud ei seata. See aitaks Keskkonnaametil paremini ära hoida võimalike vaidlusi rohevõrgustiku aladel raiete lubamisega seoses.	
11		2.02.2022	7-1/48-91	5.3. ÜP seletuskirja ptk-s 6.3.5 (lk 62) on toodud, et puhke- ja kaitsemetsades on muude raieliikide (peale lageraie, mis on keelatud) puhul lubatud kuni 1 ha suurused raielangid. Palume täpsustada, kas siin on mõeldud uuendusraiet (turberaieid) või kõiki raieliike (sh hooldusraieid, milleks on valgustus-, harvendus- ja sanitaarraie), ka näiteks eriolukordade (metsakahjustused) puhul.	
11		2.02.2022	7-1/48-91	5.4. Palume üldplaneeringu jõustumise ajaks saata Keskkonnaametile alade kohta, kus Keskkonnaametil tuleb metsamaal metsateatiste menetlemisel ja raiete osas otsuse tegemisel arvestada mistahes üldplaneeringuga seatud tingimusi (nt (lage)raie keeld, langi suuruse piirang, raie/metsa majandamise kava kooskõlastamise vajadus vallaga vms), kaardifail (soovitavalt *tab, *shp või *mif formaadis) koos selgitustega, kus milline nõue kehtib. See on vajalik selleks, et vajalikud alad saaksid korrektselt kantud metsaregistrisse üldplaneeringute kitsenduste kaardikihile ja seal saaks vastavald tingimusi metsateatiste menetlusel arvestada.	Ettepanekuga arvestatakse.
11		2.02.2022	7-1/48-91	VI. Muud märkused 6.1. Kuna ÜP menetlus toimub kuni 30.06.2015 kehtinud PlanS alusel ja KSH menetlus selle algatamise ajal kehtinud keskkonnamõju hindamise ja keskkonnanähtumissüsteemi seaduse (KeHJS) redaktsiooni alusel, siis palume ÜP ja selle KSH aruande menetlemisel lähtuda Keskkonnaameti 20.01.2012 kirjas nr 6-8/12/1913 (lisatud manusena) toodud soovistest menetluste ühildamise osas.	Võtame soovitusel teadmiseks, ÜP ja KSH protsessid püütakse läbi viia maksimaalselt ühildatuna.
11		2.02.2022	7-1/48-91	6.2. ÜP seletuskirja ptk-s 1.2 (lk 10) on mõistena välja toodud KSH VTK - keskkonnamõjustrateegilise hindamise väljatöötamise kavatsus, mis antud menetluse puhul ei ole agaasjakohane, kuna ÜP menetlus toimub KSH algatamise hetkel kehtinud KeHJS kohaselt ning selle kohaselt on VTK asemel programm. Palume korrigeerida.	Seletuskirja korrigeeritakse.
11		2.02.2022	7-1/48-91	6.3. ÜP seletuskirja ptk-s 6.2.1 (lk 49) on viite nr 30 joonealune selgitus puudu. Palumeseletuskirja täiendada.	Seletuskirja täiendatakse.